

ŠTÁTNA
ŠKOLSKÁ
INŠPEKCIA

2022/2023

**STAV A ÚROVEŇ PEDAGOGICKÉHO RIADENIA,
PODMIENOK VÝCHOVY A VZDELÁVANIA A
MATERIÁLNO-TECHNICKÉHO ZABEZPEČENIA
VÝCHOVNO-VZDELÁVACIEHO PROCESU
V STREDNÝCH ODBORNÝCH ŠKOLÁCH
V ŠKOLSKOM ROKU 2022/2023**

**KRITICKÝ
PRIATEĽ ŠKÔL
A ŠKOLSKÝCH
ZARIADENÍ**

ŠTÁTNA
ŠKOLSKÁ
INŠPEKCIA

Stav a úroveň pedagogického riadenia, podmienok výchovy a vzdelávania a materiálo- technického zabezpečenia výchovno- vzdelávacieho procesu v stredných odborných školách v školskom roku 2022/2023

Mgr. Eva Gregorová
PaedDr. Monika Ružeková, PhD.
Ing. Adriana Vykydalová
Mgr. Alžbeta Štofková Dianovská

© Štátna školská inšpekcia, Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

OBSAH

MANAŽÉRSKE ZHRNUTIE.....	4
2 HLAVNÉ ZISTENIA	6
2.1 PRIEBEH VÝCHOVY A VZDELÁVANIA.....	6
2.1.1 Teoretické všeobecné a odborné vzdelávanie.....	6
2.1.2 Praktická príprava.....	11
2.2 RIADENIE ŠKOLY.....	16
2.2.1 Školský vzdelávací program.....	17
2.2.2 Pedagogické riadenie.....	20
2.2.3 Vnútroňý systém kontroly a hodnotenia.....	22
2.2.4 Klíma a kultúra školy.....	23
2.2.5 Služby školy.....	28
2.3 PODMIENKY VÝCHOVY A VZDELÁVANIA.....	29
2.3.1 Personálne podmienky.....	30
2.3.2 Priestorové podmienky.....	31
2.3.3 Materiálno-technické podmienky.....	31
2.2.3 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia.....	32
3 OPATRENIA NA ZISTENIE ODSTRÁNENÝCH NEDOSTATKOV.....	34
4 ODPORÚČANIA	35
4.1 Odporúčania na úrovni škôl.....	35
4.2 Odporúčania na úrovni zriaďovateľa.....	36
4.3 Odporúčania na úrovni zamestnávateľa.....	36
4.4 Odporúčania Na úrovni systému.....	36
5 ZOZNAMY.....	36
5.1 Tabuľky.....	36
5.2 Grafy.....	37

MANAŽÉRSKE ZHRNUTIE

Komplexná inšpekcia bola vykonaná na 22 stredných odborných školách (SOŠ) vo všetkých krajoch Slovenska, 27 % škôl tvorili štátne SOŠ a 73 % súkromné.

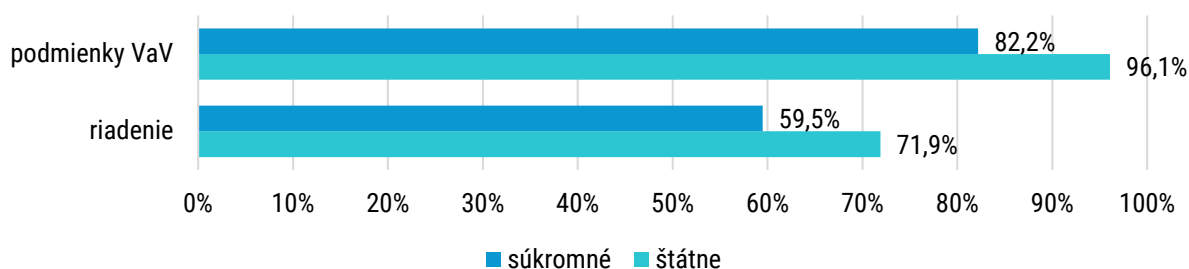
Cieľom komplexnej inšpekcie bolo zistiť stav a úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu, pedagogického riadenia a podmienok výchovy a vzdelávania na SOŠ.

Z výsledkov kontrolnej činnosti Štátnej školskej inšpekcie (ŠŠI) vyplynulo, že v jednotlivých posudzovaných oblastiach:

- ⇒ **pedagogické riadenie** ako kľúčový prvok fungovania školy **bolo na priemernej úrovni** (62,9 %);
- ⇒ **podmienky výchovy vzdelávania** ako dôležitá súčasť realizácie výchovno-vzdelávacieho procesu **boli na dobrej úrovni** (89,6 %);
- ⇒ **teoretické vzdelávanie** (všeobecné a odborné) ako kľúčový prvok výchovy a vzdelávania žiakov bol v učení sa žiakov na priemernej úrovni (54,4 %);
- ⇒ **praktická príprava** ako rozhodujúci prvok naplnenia profilu absolventa bola na **priemernej úrovni** v netechnických (51,7 % v individuálnej forme; 62,8 % v skupinovej forme) ako aj v technických odboroch (62,8 v individuálnej forme; 70,6 % v skupinovej forme).

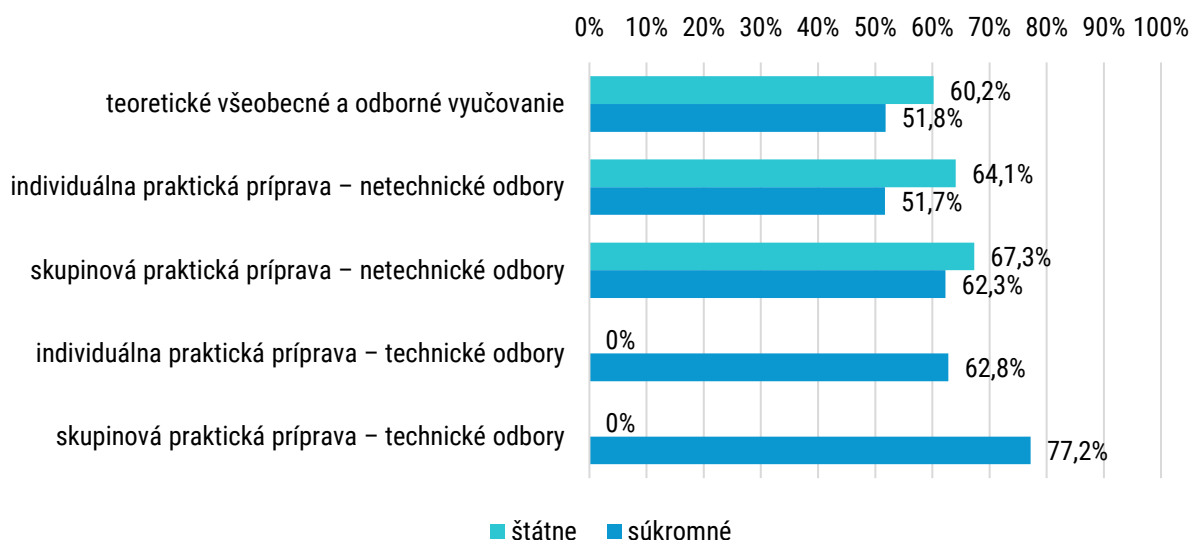
V riadení a podmienkach výchovno-vzdelávacieho procesu dosiahli súkromné školy nižšiu úroveň **(Graf 1)**.

Graf 1 Úroveň riadenia a podmienok výchovno-vzdelávacieho procesu v sledovaných školách

Vo výchovno-vzdelávacom procese dosiahli súkromné školy nižšiu úroveň v teoretickom vyučovaní a v praktickej príprave v netechnických odboroch v porovnaní so štátnymi školami **(Graf 2)**.

Graf 2 Úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu v sledovaných školách

1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O KONTROLOVANÝCH ŠKOLÁCH

ŠŠI vykonala kontrolu v 22 SOŠ, všetky, s výnimkou 1 školy, sídlili v meste. Súkromné školy tvorili takmer tri štvrtiny kontrolovaných SOŠ (**Tabuľka 1**).

Tabuľka 1 Prehľad o vykonaných komplexných inšpekciách v SOŠ

Školy		Počet škôl
Vyučovací jazyk škôl	slovenský (VJS)	21
	maďarský (VJM)	1
Zriaďovateľ	štátne školy	6
	súkromné školy (SZŠ)	16
Sídlo školy	mesto	21
	vidiek	1

V školskom roku 2022/2023 sa vzdelávalo v kontrolovaných školách v dennej i externej forme štúdia **4 386 žiakov**, z toho 341 žiakov so ZZ a v ŠO 1 žiak s nadaním¹. V **dennej forme štúdia** sa v študijných odboroch (ŠO) v 187 triedach vzdelávalo 3 813 žiakov, z toho 424 (11 %) v systéme duálneho vzdelávania (SDV). V 2-ročných a 3-ročných učebných odboroch (UO) sa v 35 triedach vzdelávalo 408 žiakov, z toho 62 (14,8 %) v SDV (**Tabuľka 2**). V **externej forme štúdia** sa spolu v ŠO a UO vzdelávalo 165 žiakov v 23 triedach.

Tabuľka 2 Údaje o žiakoch a triedach v študijných a učebných odboroch v dennej forme štúdia

ÚDAJE O ŽIAKOKH	CELKOVÝ POČET ŽIAKOV	ŠTUDIJNÉ ODBORY	3-ROČNÉ UČEBNÉ ODBORY	2-ROČNÉ UČEBNÉ ODBORY
počet tried	222	187	31	4
celkový počet žiakov	4 386	3 813	374	34
celkový počet žiakov so ŠVVP	342	282	59	1
z nich so ZZ	341	281	59	1
z nich s nadaním	1	1		

Výchovno-vzdelávací proces zabezpečovalo 472 **pedagogických zamestnancov** (PZ), z nich 58 majstrov odbornej výchovy (MOV), 6 trénerov² a 2 pedagogickí asistenti. V školách pracovalo 8 odborných zamestnancov (OZ) ako školských psychológov. **Podporné inkluzívne tímy** boli zriadené v 6 školách³. V 3 školách vzhľadom na narastajúci počet žiakov so ŠVVP vyjadrili RŠ potrebu zamestnať školského psychológa a školského špeciálneho pedagóga.

ŠŠI vyhodnocovala stav a úroveň pedagogického riadenia, podmienok výchovy a vzdelávania na základe výsledkov priameho pozorovania výchovno-vzdelávacieho procesu na vyučovacích hodinách, rozhovorov s vedúcimi pedagogickými zamestnancami, s vyučujúcimi a MOV, analýzou pedagogickej a ďalšej dokumentácie školy a fyzickou prehliadkou školských priestorov a ich vybavenia. Ďalšími zdrojmi postojov a názorov na klímu školy a vzájomné vzťahy medzi aktérmi výchovy a vzdelávania boli výsledky dotazníkov zadané PZ a OZ, žiakom vybraných ročníkov a členom školského parlamentu. Dôležité informácie vyplynuli aj z riadených rozhovorov s riaditeľmi škôl, výchovnými poradcami a koordinátormi vo výchove a vzdelávaní.

¹ Stredná priemyselná škola strojnícka, Komenského 2, Košice

² Súkromná stredná športová školy, Sídliisko SNP 6, Trenčianske Teplice

³ Súkromná škola umeleckého priemyslu, Hálkova 2968/22, Žilina; Stredná odborná škola informačných technológií, Tajovského 30, Banská Bystrica; Obchodná akadémia, Dudova 4, Bratislava; Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu, Na pántoch 9, Bratislava; Súkromná stredná odborná škola HOST, Pionierska 15, Bratislava; Súkromná stredná športová škola, Sídliisko SNP 6, Trenčianske Teplice

2 HLAVNÉ ZISTENIA

2.1 PRIEBEH VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Pribeh výchovy a vzdelávania ŠŠI sledovala v teoretickom všeobecnom a odbornom vzdelávaní a v praktickej príprave. Celkovo bolo vykonaných **801 hospitácií** na **1 020** vyučovacích hodinách (VH) (**Tabuľka 3**).

Tabuľka 3 Prehľad o počte hospitácií v teoretickom všeobecnom a odbornom vzdelávaní v ŠO a UO

Vzdelávanie	Počet hospitácií	Počet VH
všeobecné vzdelávanie	363	367
teoretické odborné vzdelávanie	279	284
praktická príprava	159	369

2.1.1 Teoretické všeobecné a odborné vzdelávanie

V predmetoch **všeobecného vzdelávania** bolo vykonaných 363 hospitácií na 367 vyučovacích hodinách v 14 predmetoch zo vzdelávacích oblastí *Jazyk a komunikácia, Matematika a práca s informáciami, Človek a príroda, Človek a spoločnosť, Človek a hodnoty, Zdravie a pohyb*.

Výchovno-vzdelávací proces v **teoretickom všeobecnom vzdelávaní** dosiahol v 2 školách dobrú, v 16 školách priemernú, v 2 školách⁴ málo vyhovujúcu a v 2 školách⁵ nevyhovujúcu úroveň (**Graf 3**).

Graf 3 Priebek výchovy a vzdelávania v predmetoch teoretického všeobecného vzdelávania – percentuálny podiel škôl v jednotlivých úrovniach

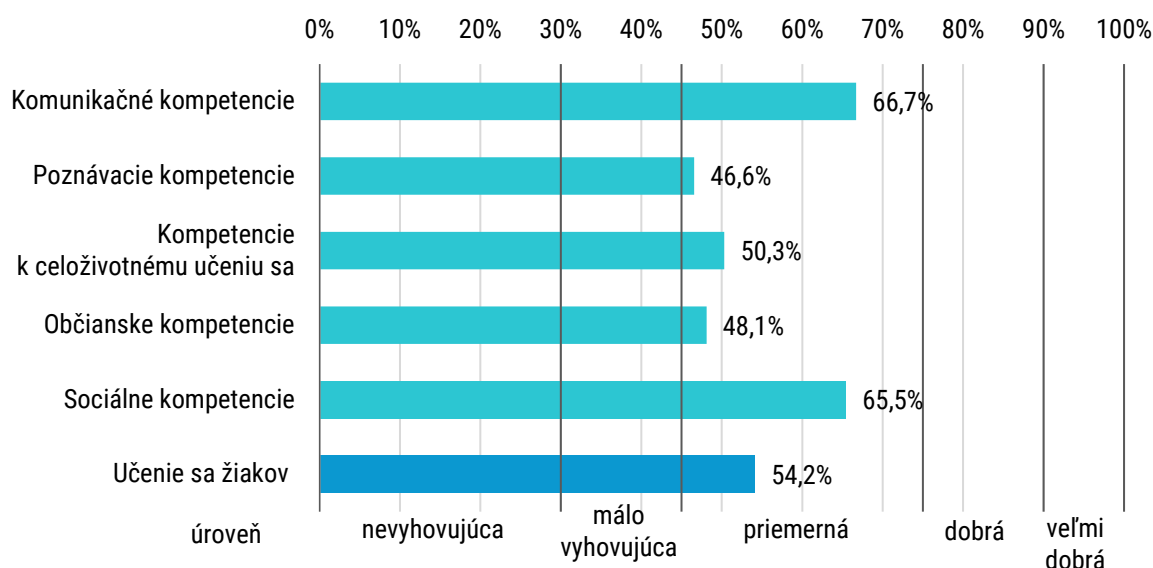
Celková úroveň rozvíjania kľúčových kompetencií v učení sa žiakov ŠO a UO v teoretickom všeobecnom vzdelávaní bola na priemernej úrovni (54,2 %) (Graf 4).

Pri celkovom hodnotení učenia sa žiakov v teoretickom všeobecnom vzdelávaní ani jedna zo sledovaných kľúčových spôsobilostí nebola žiakmi UO a ŠO preukázaná na dobrej alebo veľmi dobrej úrovni. Najlepšie hodnotené boli komunikačné kompetencie (66,7 %), avšak ich hodnotenie znižovali málo vyhovujúce komunikačné zručnosti žiakov UO. (**Graf 4**). Vo všeobecnom vzdelávaní žiaci UO preukázali komunikačné (42,9 %), občianske (31,0 %) a kompetencie k celoživotnému učeniu (36,3 %) na málo vyhovujúcej úrovni a najslabšiu **nevyhovujúcu úroveň (27,9 %)** dosiahli v oblasti poznávacích kompetencií (**Tabuľka 7**).

⁴ Súkromná obchodná akadémia, Nám. Matice slovenskej 23, Žiar nad Hronom; Súkromná stredná odborná škola, Dom od. A. Bernoláka 51 blok B, Žilina

⁵ Súkromná stredná odborná škola, Kopaničná 237, Hliník nad Hronom; Súkromná stredná odborná škola, Magán Szakközépiszola, Hlavné námestie 35, Bátorove Kosihy

Graf 4 Celková úroveň sledovaných kľúčových kompetencií v kontrolovaných predmetoch všeobecného vzdelávania v študijných a učebných odboroch

V teoretickom odbornom vzdelávaní bolo vykonaných 279 hospitácií na 284 vyučovacích hodinách v 37 študijných a 8 UO.

Výchovno-vzdelávací proces v teoretickom odbornom vzdelávaní dosiahol v 2 školách dobrú, v 15 školách priemernú a v 5 školách⁶ málo vyhovujúcu úroveň (Graf 5).

Graf 5 Priebeh výchovy a vzdelávania v predmetoch teoretického odborného vzdelávania - percentuálny podiel škôl v jednotlivých úrovniach

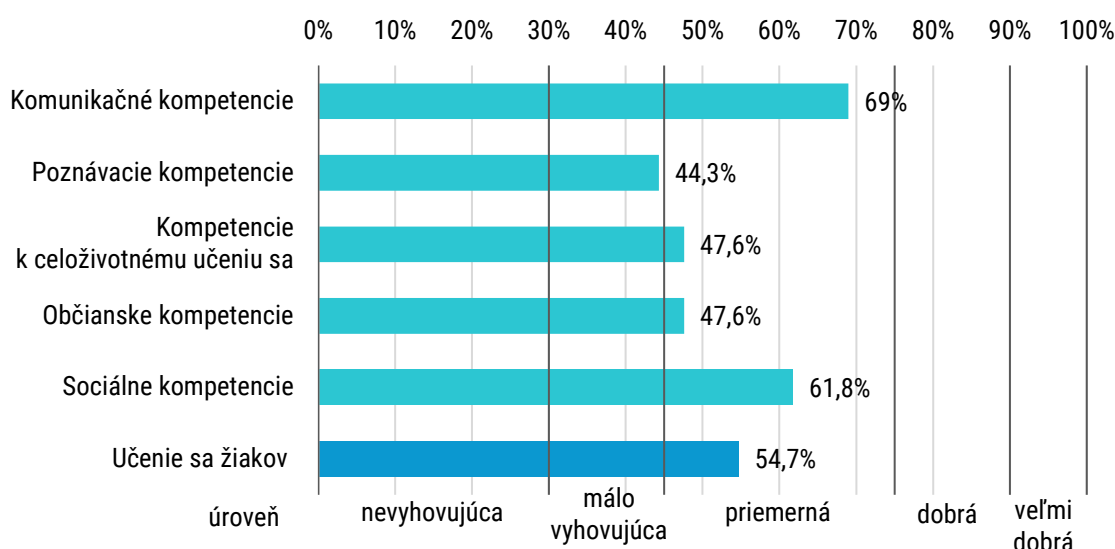

Celková úroveň rozvíjania kľúčových kompetencií v učení sa žiakov v teoretickom odbornom vzdelávaní bola na priemernej úrovni (54,7 %) (Graf 6).

Najlepšie boli rozvíjané komunikačné kompetencie, ich úroveň však znižovala nedostatočná práca s textom (najmä v UO), ako aj monologické metódy výkladu a kladenie uzatvorených otázok umožňujúcich len jednoslovné alebo heslovité odpovede. Celkovú úroveň občianskych kompetencií (47,6 %) a kompetencií k celoživotnému učeníu sa (47,6 %) ako i poznávacích kompetencií (44,3 %) znižovala málo vyhovujúca alebo nevyhovujúca úroveň žiakov UO. Rozdielna úroveň sledovaných kompetencií sa prejavila aj v predmetoch teoretického odborného vzdelávania, kde najslabšie hodnotenou kompetenciou na nevyhovujúcej úrovni (29,7 %) boli poznávacie kompetencie v UO (Tabuľka 7).

⁶ Súkromná stredná odborná škola Gos – Sk, Ul. Ferka Urbánka 19, Trnava; Súkromná stredná odborná škola podnikania, Hollého 1380, Senica; Súkromná stredná odborná škola ANIMUS, Levická cesta 40, Nitra; Súkromná stredná odborná škola, Magán Szakközépiskola, Hlavné námestie 35, Bátorove Kosihy; Súkromná stredná odborná škola, Dom od. A. Bernoláka 51 blok B, Žilina

Graf 6 Celková úroveň sledovaných kľúčových kompetencií v kontrolovaných predmetoch teoretického odborného vzdelávania v študijných a učebných odboroch

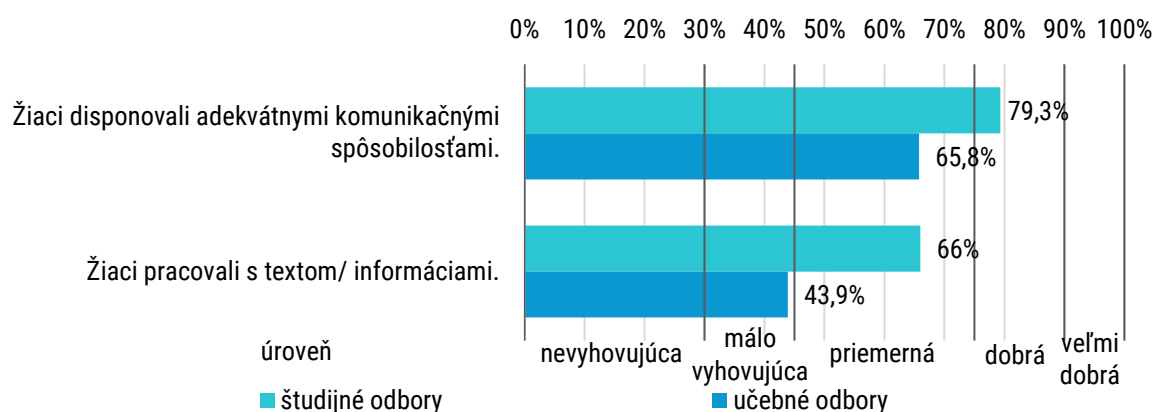

Hodnotenie posudzovaných kompetencií žiakov

Na vyučovacích hodinách všeobecného, ako i odborného vzdelávania žiaci preukázali **priemernú úroveň komunikačných kompetencií (Grafy 4, 6)**. Väčšinou disponovali adekvátnou slovnou zásobou, zväčša sa vyjadrovali kultivovane, plynule a pohotovo ústnou aj písomnou formou, uplatňovali aj odbornú terminológiu. Obmedzené vyjadrovacie schopnosti, nedostatočná slovná zásoba a nespisovný prejav bol pozorovaný najmä u žiakov UO (65,8 % úroveň, **Graf 7**). Častým limitujúcim aspektom pre ďalší rozvoj ich komunikačných spôsobilostí bolo neposkytnutie dostatočného času na premyslenie a sformulovanie odpovedí, tendencia niektorých učiteľov k monologickej metóde výkladu alebo k riadenému rozhovoru s prevahou zatvorených otázok umožňujúcich len jednoslovné alebo heslovité odpovede. Výrazné nedostatky boli pozorované na VH v predmete SJSL, kde žiaci v ŠO i UO nedokázali prekonať jazykovú bariéru ani po povzbudzovaní k slovnému prejavu, nevedeli sa samostatne vyjadrovať, v rečovom prejave sa vyskytovalo množstvo gramatických chýb, v minimálnej miere pracovali s textom a slabá úroveň čítania žiakov sťažovala pochopenie textu a neumožňovala riešiť úlohy na rozvíjanie čitateľských zručností. V 1 škole⁷, kde v UO prevládali žiaci cudzej národnosti, učitelia podporovali ich zapojenie sa do komunikácie pomalším a výrazným vyjadrovaním sa, zadávaním otázok viacerými spôsobmi a poskytnutím času na odpoveď. **Práca s textom** bola žiakom umožnená na viac ako polovici VH, u žiakov ŠO bola rozvíjaná na priemernej (66 %), u žiakov UO len na málo vyhovujúcej úrovni (43,9%) (**Graf 7**). Žiaci pracovali s umeleckými aj vecnými textami (tabuľky, grafy), v predmetoch odborného vzdelávania s textami odbornými. Informácie získavali z auditívnych, printových i elektronických zdrojov. Schopnosť pracovať s informáciami prostredníctvom digitálnych technológií preukázali pri práci s rôznymi softvérmi (účtovníctvo, grafické editory), či dokladmi (faktúry, objednávky). Na väčšine VH žiaci porozumeli obsahu textu, identifikovali a reprodukovali potrebné informácie, avšak nachádzať širšie súvislosti a spájať ich s osvojenými poznatkami vedeli najmä žiaci ŠO. Kriticky text posúdiť preukázali žiaci ŠO takmer na polovici VH, v UO túto spôsobilosť žiaci neprejavili alebo nemali možnosť preukázať. Rozvíjanie komunikačných spôsobilostí bolo čiastočne obmedzené neposkytnutím možnosti pracovať s textom a vyhľadávať informácie z rôznych zdrojov.

⁷ Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu, Na pántoch 9, Bratislava

Graf 7 Úroveň komunikačných kompetencií v predmetoch všeobecného a odborného teoretického vzdelávania

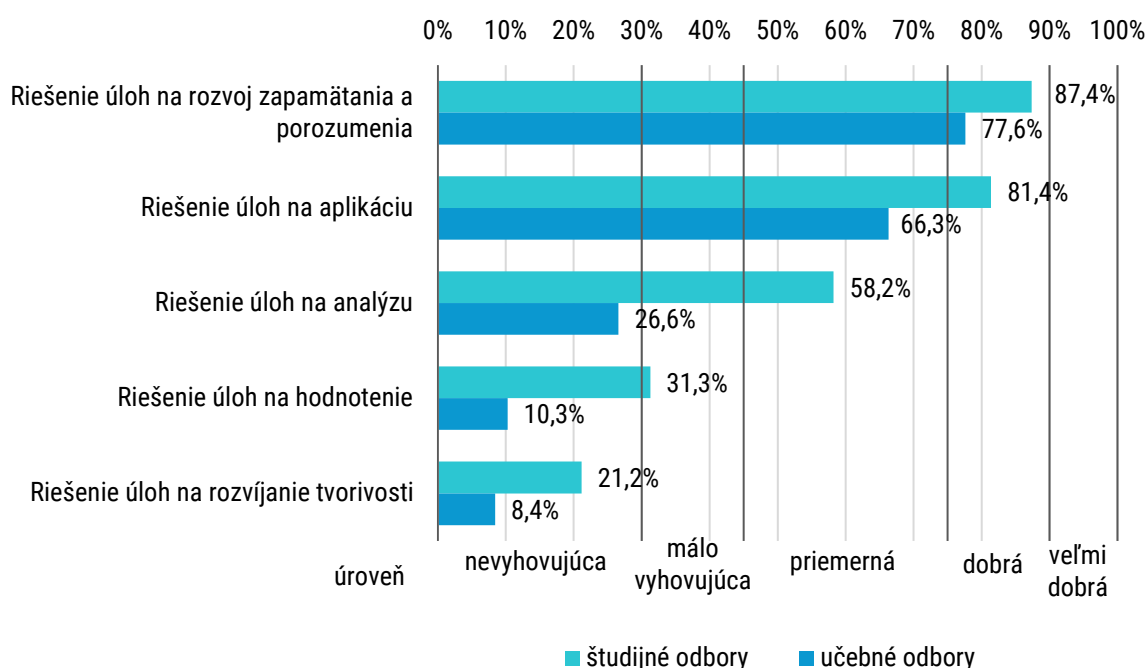

Komunikačné kompetencie boli rozvíjané na priemernej a zároveň na najvyššej úrovni vo všeobecnom (66,7%) i odbornom (69%) teoretickom vzdelávaní (Grafy 4, 6). Žiaci ŠO i UO disponovali rozvinutou slovnou zásobou s primeraným využitím odbornej terminológie. Rozvoj komunikačných spôsobilostí oslabovala nedostatočná práca s textom zameraná na hodnotenie, posudzovanie a vyjadrenie vlastného stanoviska, ktorá absentovala najmä u žiakov v UO.

Najmenej preukázané a zároveň najmenej podporované vyučujúcimi boli **poznávacie kompetencie (Grafy 4, 6)**. Na tretine VH vo všeobecnom vzdelávaní učitelia nevyužívali efektívne vyučovacie stratégie podporujúce rozvíjanie týchto spôsobilostí. Na hospitovaných hodinách riešili žiaci prevažne úlohy na úrovni zapamätania a porozumenia formou kvízov alebo frontálneho opakovania, kde dosiahli žiaci ŠO i UO dobrú úroveň (**Graf 8**). Schopnosť aplikovať vedomosti preukázali žiaci ŠO na dobrej a žiaci UO na priemernej úrovni vo všeobecných predmetoch (napr. určovaním jazykových prostriedkov alebo literárnych druhov a žánrov v SJL), ako i v odborných predmetoch (meranie rozmerov strojárskych súčiastok, výpočet objemového prietoku, evidencia majetku podniku). **Vyššie myšlienkové operácie** mali možnosť rozvíjať prioritne žiaci ŠO pri riešení **analytických úloh** (napr. v predmete ANJ určovaním pravidiel použitia gramatického javu, v predmete INF využívaním vstupných a výstupných zariadení počítača v ekonomických firmách, v odborných predmetoch posúdením výhod právnej formy podnikania). Na nevyhovujúcej úrovni bolo analytické myslenie žiakov UO v dôsledku neposkytnutia vhodných stimulov na jeho rozvoj. V procese edukácie pracovali žiaci s **úlohami na hodnotenie** len na tretine VH (napr. v SJL prednes prejavu, v ANJ vyjadrovanie argumentov proti užívaniu dopingov v športe). Zaujať stanovisko, vybrať optimálne riešenie či prispôbiť činnosť situácii dokázali len v menšej miere, preto žiaci ŠO dosiahli málo vyhovujúcu úroveň a žiaci UO len nevyhovujúcu úroveň. Možnosť **tvorivého myslenia** a preukázania kreativity dostali žiaci v minimálnej miere (napr. na SJL tvorili báseň, na ANJ riešili nastolený problém hraním rolí, v odborných predmetoch v ŠO navrhovali animáciu loga, rozloženie internetovej stránky, žiaci UO pripravovali vlastné pokrmy, navrhovali technologický postup procesu zaprávania), ale na väčšine hodín učitelia takéto príležitosti nevytvorili, čo sa prejavilo v dosiahnutej nevyhovujúcej úrovni u žiakov nielen UO, ale aj ŠO. **Bádateľsky orientované vyučovanie** sa na sledovaných hodinách vyskytlo len ojedinele.

Rozvíjanie poznávacích kompetencií dosiahlo najnižšiu úroveň. Vo všeobecnom vzdelávaní boli poznávacie kompetencie preukázané na priemernej úrovni (46,6%), v odbornom vzdelávaní na málo vyhovujúcej úrovni (44,3%). Výrazný rozdiel sa prejavil medzi žiakmi ŠO a UO. Kým žiaci ŠO dosiahli priemernú úroveň vo všeobecnom (49,2%) i odbornom (47,5%) vzdelávaní, úroveň rozvíjania poznávacích kompetencií u žiakov UO bola na nevyhovujúcej úrovni vo všeobecnom (29,7%) i odbornom (27,9%) vzdelávaní. Úroveň rozvíjania poznávacích kompetencií ovplyvnila nízka miera zadávania úloh na rozvíjanie vyšších kognitívnych procesov, najmä úloh zameraných na rozvíjanie hodnotenia a kreativity. U žiakov OU boli rozvíjané na nevyhovujúcej úrovni nielen vyššie myšlienkové procesy, ale z nižších myšlienkových procesov aj analytické myslenie.

Graf 8 Hodnotenie rozvíjania poznávacích kompetencií v predmetoch všeobecného a odborného teoretického vzdelávania - dimenzií kognitívnych procesov

Svoje kompetencie **k celoživotnému učeniu sa (Grafy 4, 6)** žiaci prejavili na prevažnej väčšine hodín aktívnym záujmom o preberané témy a spontánnym zapájaním sa do naplánovaných učebných aktivít. Ak žiaci ŠO dostali príležitosť, prejavili schopnosť kriticky myslieť a nachádzať súvislosti medzi nastolenými problémami. Samostatne nájsť chybu a hľadať jej riešenie preukázali najmä žiaci ŠO, žiaci UO to dokázali len s pomocou učiteľa, čím sa znižovala úroveň ich autonómneho učenia sa. Negatívom bolo slabá podpora hodnotenia vlastných výkonov či výkonov spolužiakov, žiaci boli v malej miere vedení k identifikácii svojich slabých a silných stránok a k uvedomeniu si svojho pokroku v učení. Nedostatočne rozvinuté hodnotiace a sebahodnotiace zručnosti žiakov vyplývali i z menej dôsledne formulovaných a efektívne overovaných výchovno-vzdelávacích cieľov, ktoré nie vždy vyjadrovali pre nich plánovaný merateľný progres a zároveň z málo konkrétnych, argumentačne podporených vyjadrení učiteľov pri hodnotení ich výkonov.

Rozvoj **občianskych kompetencií (Grafy 4, 6)** väčšina žiakov preukázala schopnosťou a ochotou vyjadriť svoje názory k preberanej učebnej téme i súvisiacim všeobecným a spoločenským témam. Ak bol vytvorený priestor na diskusiu, žiaci aktívne počúvali rešpektujúc názory spolužiakov. Jednotlivci s vyučujúcimi o odlišných stanoviskách diskutovali, vhodnou argumentáciou zväčša vedeli obhájiť a zdôvodniť vlastné postoje.

Sociálne kompetencie (Grafy 4, 6) na väčšine hodín žiaci preukázali dodržiavaním pravidiel, vzájomným ústretovým a nekonfliktným správaním a efektívnou komunikáciou medzi sebou navzájom a aj medzi učiteľmi a žiakmi. Spolu s učiteľmi sa podieľali na vytváraní priaznivej triednej klímy. Počas sledovaných hodín dodržiavali dohodnuté pravidlá správania, prevládal vzájomný rešpekt. Rezervy sa prejavili v nedostatočnom uplatňovaní kooperatívnych foriem vyučovania. Pri vytvorených príležitostiach na pracovné aktivity vo dvojici/skupine alebo tíme dodržiavali nastavené pravidlá, spolupracovali, zväčša sa aktívne podieľali na plnení úloh. Žiaci síce prezentovali výsledky spoločnej práce, ale iba výnimočne ich dokázali objektívne posúdiť a argumentačne podložiť. Schopnosť prezentovať a zdôvodňovať výsledky svojej práce nepreukázali aj preto, že neboli k tomu učiteľmi vedení.

Kompetencie **k celoživotnému vzdelávaniu** boli preukázané na priemernej úrovni vo všeobecnom (50,3%) i v odbornom (47,6%) vzdelávaní. Ich rozvoj bol podporený motiváciou žiakov učiť sa a nadobúdať nové poznatky, oslaboval ho nedostatok príležitostí na prácu s chybou, sebahodnotenie a hodnotenie výkonu spolužiakov. Úroveň **občianskych kompetencií** bola priemerná vo všeobecnom (48,1%) i odbornom (47,6%) vzdelávaní. Žiaci ŠO i UO dokázali vyjadriť svoj názor, avšak obhájiť ho a argumentačne podložiť preukázali len na polovici hodín, čo limitovalo prehĺbovanie ich občianskych kompetencií. Dosiahnutá priemerná úroveň **sociálnych kompetencií** vo všeobecnom (65,5%) i odbornom (61,8%) vzdelávaní bola podporená

dodržiavaním pravidiel i vzájomnou ústretovou a efektívnou komunikáciou medzi všetkými aktérmi edukačného procesu. Oslabovalo ju nedostatočné využitie kooperatívnych foriem práce.

Učitelia najčastejšie uplatňovali tradičné výučbové metódy, v ktorých prevládal výklad, riadený rozhovor, menej často brainstorming, diskusiu a didaktické hry. Vytvárali príležitosti najmä na aplikáciu vedomostí v reálnych situáciách, avšak efektívne metódy a formy práce smerujúce k rozvíjaniu vyšších myšlienkových procesov boli pozorované najviac na úrovni analýzy, menej často na úrovni hodnotenia a tvorivosti, čo malo priamy dopad na nízku úroveň rozvoja vyšších myšlienkových procesov u žiakov. Väčšina učiteľov zaisťovala v procese edukácie všeobecnovzdelávacích a odborných predmetov optimálne pracovné podmienky a dbali na dodržiavanie dohodnutých pravidiel. Takmer na všetkých sledovaných hodinách všeobecného (96,7%) i odborného (97,8%) vzdelávania učitelia svojim prístupom vytvárali atmosféru istoty a psychického bezpečia, čím podporovali u žiakov rozvoj sebadôvery a umožňovali im zažiť úspech. Zadávaním rovnakých úloh bez ohľadu na individuálne schopnosti žiakov na polovici VH neposkytovali dostatočné podporné stimuly pre učenie sa každého žiaka. K aktívnemu a **zmysluplnému využitiu IKT** viedli žiakov na menej ako polovici hodín. Vo vyučovaní dominovalo slovné hodnotenie žiakov s optimálne kombinovanou pochvalou a kritikou, v minimálnej miere bola uplatnená klasifikácia. Nezdôvodnením hodnotenia na viac ako polovici VH neposkytli vyučujúci žiakom spätnú väzbu na ich výkony.

Hlavné zistenia z priameho pozorovania vyučovacích hodín uvádzame v tabuľke (Tabuľka 4).

Tabuľka 4 Hlavné zistenia z priameho pozorovania vyučovacích hodín

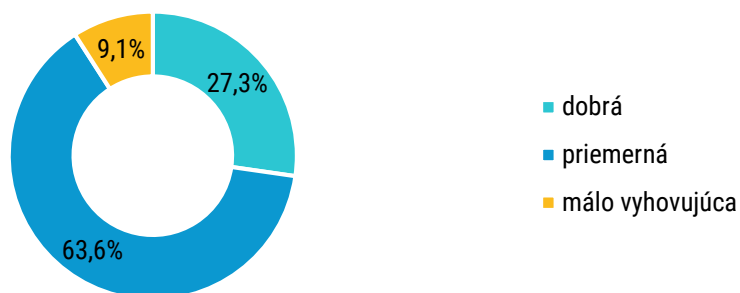
Oblasti vyžadujúce zlepšenie	Positívne zistenia
<ul style="list-style-type: none"> • zameranie čítania s porozumením na integráciu a interpretáciu myšlienok • rozvíjanie poznávacích kompetencií na úrovni vyšších myšlienkových procesov prostredníctvom úloh zameraných na analýzu, hodnotenie a tvorivosť • rozvíjanie kompetencií k celoživotnému učeniu sa vytváraním príležitostí na prácu s chybou, sebahodnotenie a hodnotenie žiakov • rozvíjanie sociálnych kompetencií so zameraním na prácu v skupinách/tíme 	<ul style="list-style-type: none"> • priaznivá pracovná atmosféra založená na vzájomnom rešpekte učiteľov a žiakov

2.1.2 Praktická príprava

V praktickej príprave bolo spolu vykonaných **149 hospitácií** na **369** vyučovacích hodinách.

Celková úroveň v predmetoch praktickej prípravy bola v 14 školách na priemernej, v 6 školách na dobrej úrovni, v 2 školách⁸ na málo vyhovujúcej úrovni (**Graf 9**).

Graf 9 Priebeh výchovy a vzdelávania v predmetoch praktického prípravy – percentuálny podiel škôl v jednotlivých úrovniach

⁸ Súkromná stredná odborná škola ANIMUS, Levická cesta 40, Nitra; Súkromná stredná odborná škola, Magán Szakközépiskola, Hlavné námestie 35, Bátorove Kosihy;

Praktická príprava sa v sledovaných školách uskutočňovala formou odborného výcviku, cvičení a praxe. Väčšina predmetov v technických i netechnických odboroch sa realizovala **skupinovou formou vyučovania**, kde ŠŠI vykonala 136 (85,5%) hospitácií, na ktorých sa zúčastnilo 27 % zo všetkých žiakov ŠO aj UO. V **individuálnej forme vyučovania** sa uskutočnilo 23 hospitácií, prítomných bolo 59 žiakov (1,3 %) zo všetkých žiakov ŠO a UO (**Tabuľka 5**).

Tabuľka 5 Prehľad o počte žiakov a hospitáciách praktickej prípravy

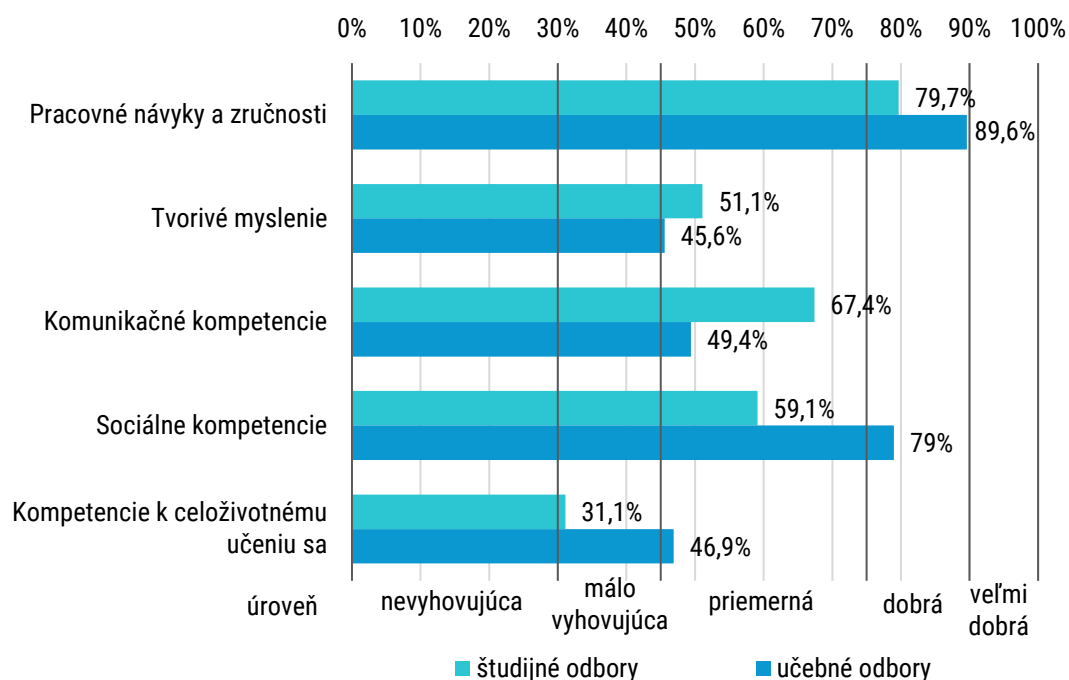
ÚDAJE O ŽIAKOKH A HOSPITÁCIACH	NETECHNICKÉ ODBORY		TECHNICKÉ ODBORY		SPOLU
	Individuálna forma	Skupinová forma	Individuálna forma	Skupinová forma	
Počet hospitácií	16	123	7	13	159
Počet hodín hospitácií	31	258	19	61	369
Počet žiakov triedy / skupiny	50	1646	48	127	1 871
Počet žiakov prítomných na hodine	32	1 091	27	97	1 247

Netechnické odbory

V netechnických odboroch bolo vykonaných 139 hospitácií na 289 vyučovacích hodinách v 7 skupinách odborov (37 Doprava, pošty a telekomunikácie; 63/64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I,II; 72 Publicistika, knihovníctvo a vedecké informácie; 74 Telesná kultúra a šport; 76 Učiteľstvo; 86 Umenie a umeleckoremeselná tvorba III; 29 Potravinárstvo). Väčšina predmetov bola realizovaná skupinovou formou, 12 % individuálnou (**Tabuľka 5**).

Celková úroveň učenia sa žiakov v **praktickej príprave v netechnických odboroch v skupinovej forme** bola **priemerná**, pričom žiaci v UO dosahovali mierne lepšie hodnotenie (66,8%) ako žiaci v ŠO (62,5%). Rozdiely sa prejavili v úrovni rozvíjania tvorivého myslenia žiakov UO, ktorí pri riešení konštrukčných úloh dosahovali 0 % úspešnosť (**Tabuľka 6**).

Graf 10 Úroveň sledovaných kľúčových kompetencií žiakov netechnických odborov v kontrolovaných predmetoch praktickej prípravy v študijných a učebných odboroch – skupinová forma

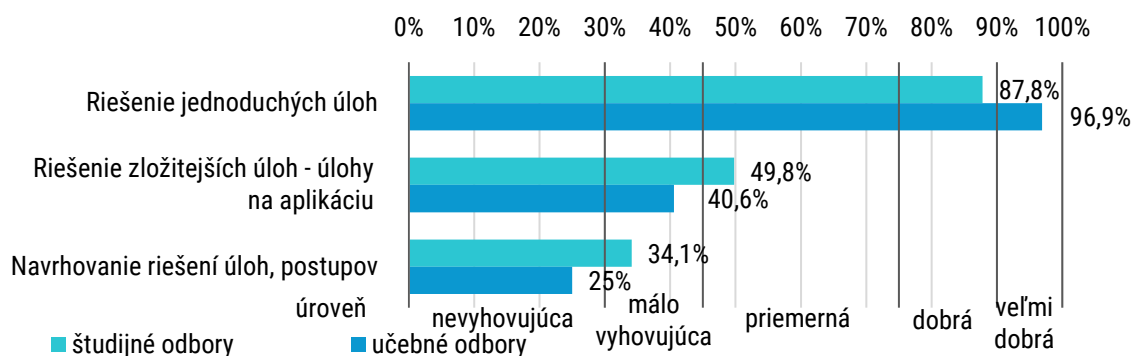

V hodnotení kľúčových kompetencií dosiahli žiaci dobrú a zároveň najlepšiu úroveň v rozvíjaní **pracovných návykov a zručností (Graf 10)**, v UO na **lepšej úrovni (89,6%)** ako v ŠO (79,7%). Preukázali znalosť základných pracovných techník, takmer na všetkých VH dodržiavali správne pracovné postupy a techniky pri praktických činnostiach. Ak žiaci na VH dostali možnosť, aktívne využívali IKT (napr. účtovné a ekonomické softvéry, registračný systém e-kasa), na 41 % VH však príležitosť využívať IKT vo svojom učení nedostali. Počas výkonu práce na kontrolovaných pracoviskách preukázali adekvátne manuálne zručnosti a primeranú mieru samostatnosti pri realizácii bežných pracovných úkonov, pracovali prevažne zodpovedne, v priamom kontakte s vyučujúcimi, inštruktormi a trénermi. Zadané úlohy dokončili v stanovenom čase a kvalite, teoretické vedomosti spájali s praktickými zručnosťami. Pracovné návyky a zručnosti získavali zväčša v podmienkach zodpovedajúcich odboru.

Rozvoj **tvorivého myslenia žiakov** bol v UO (45,6%) i v ŠO (51,1%) na priemernej úrovni (**Graf 11**). Žiaci v UO na veľmi dobrej (96,9%) a v ŠO na dobrej (87,8%) dokázali samostatne a **rutinne riešiť jednoduché praktické úlohy** spojené s rozvíjaním ekonomických, účtovných a administratívnych zručností (ŠO), ako aj pracovných spôsobilostí z oblasti gastronómie (UO), v ktorých využívali základné teoretické vedomosti a osvojené praktické zručnosti v konkrétnych pracovných činnostiach. Pri zložitejších aplikačných zadaniach dokázali osvojené poznatky, odborné a praktické zručnosti na základe predchádzajúcich skúseností zväčša vhodne aplikovať v nových neznámych podmienkach alebo použiť zložitejšie techniky a technológie pri tvorbe finálneho produktu. Riešenie **aplikačných úloh** bolo v ŠO na priemernej (49,8%), v UO na málo vyhovujúcej úrovni (40,6%) (**Graf 11**). V prípadoch, keď žiaci dostali príležitosť navrhnúť vlastné postupy a riešenia, len v menšej miere vedeli preukázať tvorivý prístup (napr. pri tvorbe internetovej stránky, navrhovaní plagátov, letákov) či samostatne sformulovať problém, prípadne navrhnúť konkrétny technologický postup. Približne na dvoch tretinách sledovaných hodín nedostali priestor samostatne **navrhovať postupy a riešenia úloh**, v minimálnej miere dokázali posúdiť efektívnosť zvoleného riešenia, dosiahnutá úroveň bola v UO na nevyhovujúcej (25%) a v ŠO na málo vyhovujúcej úrovni (34,1%) (**Graf 11**).

Komunikačné spôsobilosti boli u žiakov v ŠO i UO rozvíjané na priemernej úrovni (**Graf 10**), žiaci v ŠO dosiahli vyššiu úroveň (67,4%) v porovnaní so žiakmi v UO (49,4%). Na väčšine VH uplatňovali zásady etickej komunikácie. Žiaci disponovali primerane rozvinutými verbálnymi i neverbálnymi zručnosťami, vyjadrovali sa kultivovane, pri prezentovaní svojich vedomostí väčšinou správne uplatňovali odbornú terminológiu. Pri práci s odbornými textami a informáciami z rôznych zdrojov prejavili požadované návyky a primerané vedomosti na viac ako dvoch tretinách VH. V oblasti rozvoja **sociálnych kompetencií (Graf 10)** dosiahli dobrú úroveň žiaci v UO (79%), žiaci v ŠO priemernú úroveň (59,1%). Kooperatívne zručnosti prejavili žiaci nielen na VH, kde pracovali vo dvojiciach či v skupinách, ale aj pri činnostiach vykonávaných v cvičnej firme. Na viac ako polovici VH prezentovali výsledky práce, objektívne posudzovali a zdôvodňovali jej výsledok. Medzi učiteľmi, MOV a žiakmi prevládala vzájomná ústretová komunikácia, čo prispievalo k vytváraniu pozitívnych vzťahov a priaznivej pracovnej atmosféry. Rozvoj **kompetencií k celoživotnému učeniu sa** v UO na priemernej úrovni (46,9%) a ŠO na **málo vyhovujúcej úrovni (31,1%)** bol limitovaný nedostatkom príležitostí na hodnotenie vlastného učebného výkonu a pokroku a absenciou možností ohodnotiť výkon spolužiakov.

Graf 11 Úroveň rozvíjania tvorivého myslenia pri riešení zadávaných úloh (netechnické odbory – skupinová forma)

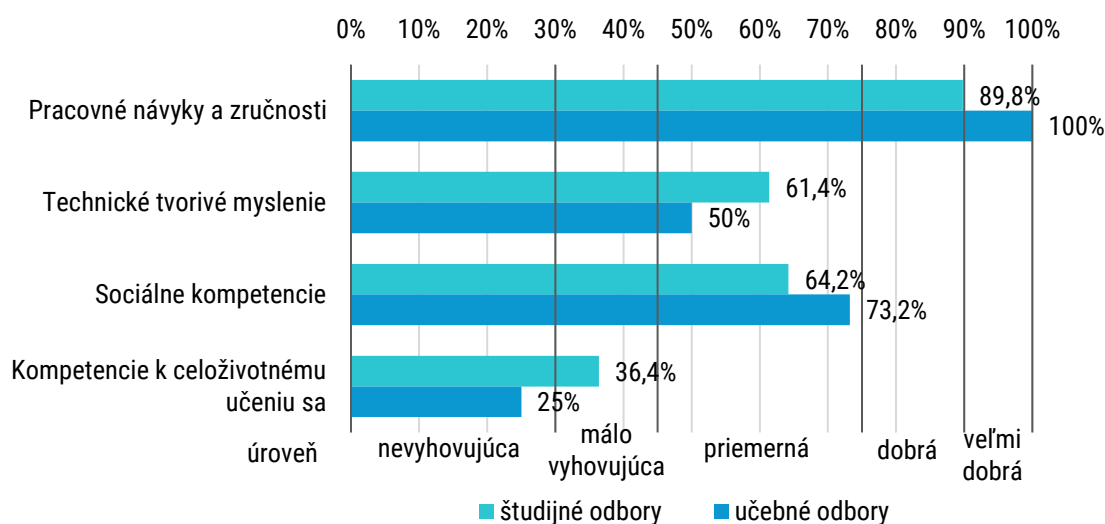
V **individuálnej forme praktickej prípravy v netechnických odboroch** bolo učenie sa žiakov celkovo na **priemernej úrovni**. Vo všetkých sledovaných kľúčových kompetenciách žiaci dosiahli lepšie výsledky v predmetoch, ktoré sa vyučovali skupinovú formou. Najvýraznejší rozdiel sa prejavil v rozvíjaní kompetencií k celoživotnému učeniu sa, ktoré boli v individuálnej forme preukázané na nevyhovujúcej úrovni.

Technické odbory

V technických odboroch bolo vykonaných 20 hospitácií na 80 vyučovacích hodinách, z ktorých boli skupinou formou realizované dve tretiny predmetov a 31 % individuálnou formou (**Tabuľka 5**). V technických odboroch sa žiaci vzdelávali v 6 skupinách odborov (23/24 Strojárstvo a ostatná kovospracujúca výroba I,II; 25 Informačné a komunikačné technológie; 26 Elektrotechnika; 34 Polygrafia a médiá; 36 Stavebníctvo, geodézia a kartografia; 37 Doprava, pošty a telekomunikácie).

Učenie sa žiakov v skupinovej forme praktickej prípravy v technických odboroch bolo hodnotené na **priemernej úrovni**. Výraznejšie rozdiely medzi žiakmi ŠO a UO sa prejavili v sociálnych kompetenciách a kompetenciách k celoživotnému učeniu sa, v ktorých žiaci UO dosahli lepšie hodnotenie (**Tabuľka 6**).

Graf 12 Úroveň sledovaných kľúčových kompetencií žiakov technických odborov v kontrolovaných predmetoch praktickej prípravy v študijných a učebných odboroch – skupinová forma

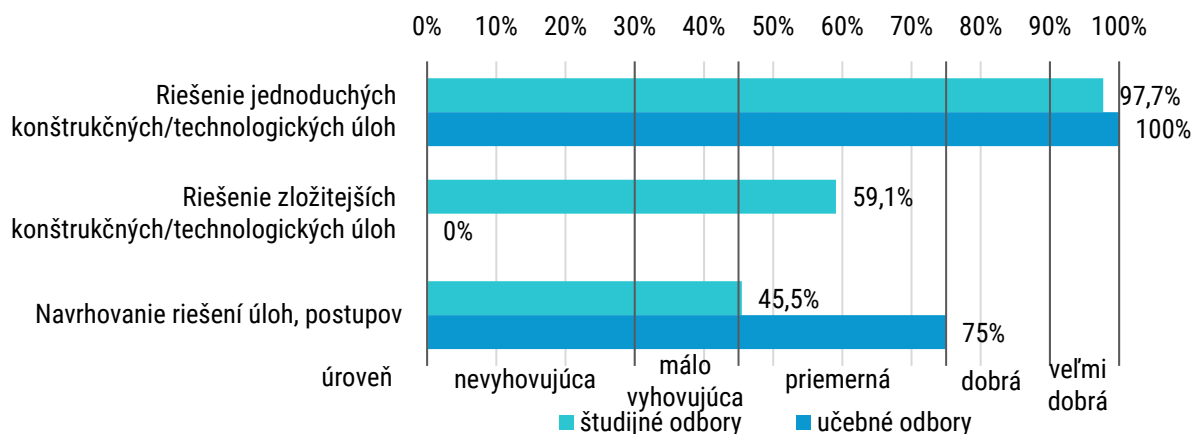

Žiaci disponovali **praktickými návykmi a pracovnými zručnosťami** v technických odboroch na **veľmi dobrej úrovni** (**Graf 12**). Poznali predpísané pracovné techniky a technologické postupy pri praktických činnostiach vo svojom odbore (spracovanie digitálnych fotografií, konfigurácia routerov – operačný systém IOS, programovanie v jazyku Java – práca s kolekciami). Pracovali s odborným softvérom, vedeli čítať technickú dokumentáciu, pri riešení úloh prejavili primeranú samostatnosť. So záujmom riešili zadané úlohy, či kontrolovali výsledky svojej práce (diagnostika konfigurovanej počítačovej siete, funkčnosť a správnosť programov). Adekvátne manuálne zručnosti preukázali na hodinách odborného výcviku, kde samostatne vykonávali pracovné činnosti súvisiace s frézovaním drážok či zakreslením súčiastky podľa zvoleného modelu. Na hodinách praktických cvičení žiaci ŠO strojárstvo a ŠO mechatronika primerane uplatňovali nadobudnuté poznatky z metrológie, strojárskej konštrukcie i znalosti z aplikovania softvéru pri programovaní CNC strojov. Počas výkonu práce v odborných učebniach, v dielňach a na pracovisku zamestnávateľa dodržiavali disciplínu, používali pracovný odev a pracovné pomôcky, riadili sa pravidlami bezpečnosti a ochrany zdravia (BOZ). Na všetkých sledovaných hodinách preberali osobnú zodpovednosť za vlastné konanie, dodržiavali dohodnuté pravidlá správania, čím podporovali rozvoj **sociálnych kompetencií**. Vzájomne si (často spontánne) pomáhali, uplatňovali ústretovú komunikáciu vo vzťahu k spolužiakom aj učiteľom, pracovali vo dvojiciach, vzájomne diskutovali a prezentovali výsledok svojej práce. Zlepšenie si vyžaduje **rozdvíjanie kompetencií k celoživotnému učeniu sa**, úroveň ich rozvíjania bola málo vyhovujúca u žiakov ŠO (36,4%) a u žiakov UO dokonca nevyhovujúca (25%) (**Graf 12**). Sporadicky

vytvorený priestor na sebahodnotenie žiaci nevedeli adekvátne využiť, na posúdenie hodnotenia učebného výkonu spolužiaka nemali príležitosť na väčšine VH.

Pri rozvíjaní **technického tvorivého myslenia** žiakov výrazne dominovali jednoduché úlohy konštrukčného (meranie posuvným meradlom, kótovanie nákresu, výpočet odchýlky...) alebo technologického (nahrievanie, predlžovanie, ohýbanie materiálu...) charakteru, v ktorých uplatňovali osvojené zručnosti a poznatky v prepojení s teoretickými vedomosťami, na veľmi dobrej úrovni ich preukázali žiaci UO (100%) a aj žiaci ŠO (97,7%). Zložitejšie konštrukčné a technologické úlohy zamerané na aplikáciu odborných vedomostí a zručností do praxe riešili na priemernej úrovni (59,1%) iba žiaci ŠO, žiakom UO (0 %) takáto možnosť vôbec nebola poskytnutá (**Graf 13**). Uplatnené stratégie vyučovania na sledovaných hodinách stimulovali žiakov k aktívnemu činnostnému učeniu sa, samostatnosti a zodpovednosti za výsledky svojej práce, menej však k podpore ich tvorivosti s umožnením slobodnej voľby pracovných postupov (**Graf 13**). Na viac ako polovici VH žiaci nedostali príležitosť samostatne navrhovať technologické riešenia a tvoriť postupy, čo nepodporovalo rozvoj ich **technického tvorivého myslenia, ktoré bolo rozvíjané len na priemernej úrovni (Graf 12)**.

Graf 13 Úroveň rozvíjania tvorivého technického myslenia pri riešení zadávaných úloh skupinová forma praktickej prípravy – technické odbory

Preukázaná úroveň jednotlivých kompetencií v učení sa žiakov v technických odboroch medzi skupinovou a individuálnou formou praktickej prípravy bola porovnateľná, s výnimkou rozvíjania technického tvorivého myslenia žiakov, ktoré v individuálnej forme bolo na málo vyhovujúcej úrovni. **Celkovo dosiahlo učenie sa žiakov v individuálnej forme priemernú úroveň.**

Tabuľka 6 Najvýraznejšie rozdiely v úrovni sledovaných kompetencií medzi žiakmi UO a ŠO v teoretickom (všeobecnom a odbornom) vyučovaní a v praktickej príprave

VZDELÁVANIE		KOMPETENCIE	DOSIAHNUTÁ ÚROVEŇ	
			ŠTUDIJNÉ ODBORY	UČEBNÉ ODBORY
Teoretické vzdelávanie	všeobecné	komunikačné	71,6 %	42,9%
		občianske	53,5 %;	31,0 %
		poznávacie	49,2 %;	27,9 %
		kompetencie k celoživotnému učeniu sa	53,1 %;	36,3 %
	odborné	poznávacie	47,5 %;	29,7 %
		kompetencií k celoživotnému učeniu sa	51,1%;	31,8 %
		sociálne	59,10 %;	79,0%

Praktická príprava	netechnické odbory/skupinová forma	kompetencií k celoživotnému učeniu sa	31,10 %;	46,90 %
	netechnické odbory/skupinová forma /v úrovni rozvíjania tvorivého technického myslenia	riešenie zložitejších konštrukčných/technologických úloh	59,10 %;	0%
		navrhovanie riešení úloh/postupov	45,5 %;	75,0%

Hlavné zistenia z priameho pozorovania praktickej prípravy uvádzame v tabuľke (**Tabuľka 7**).

Tabuľka 7 Hlavné zistenia z priameho pozorovania vyučovacích hodín

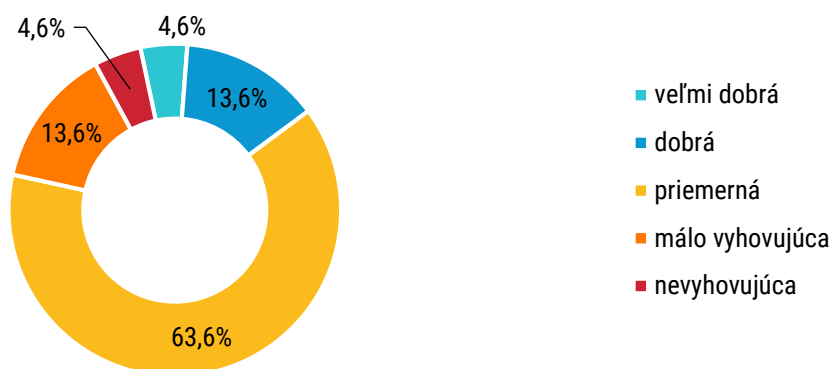
Oblasti vyžadujúce zlepšenie	Positívne zistenia
<ul style="list-style-type: none"> rozvíjanie tvorivého/technického tvorivého myslenia žiakov zadávaním zložitejších úloh a vytváraním možností na navrhovanie riešení/postupov rozvíjanie zručností žiakov pri sebahodnotení a hodnotení činnosti spolužiakov s adekvátnou argumentáciou poskytovanie podporných stimulov pre učenie sa každého žiaka vzhľadom na jeho individuálne schopnosti 	<ul style="list-style-type: none"> preukázanie osvojených praktických návykov a zručností, dodržiavanie stanovených pracovných a technologických postupov v podmienkach zodpovedajúcich odboru štúdia v praktickej príprave vytváranie priaznivej pracovnej klímy v priestoroch SOŠ a na pracoviskách praktickej prípravy

2.2 RIADENIE ŠKOLY

V oblasti riadenia školy sa hodnotila úroveň vypracovania školských vzdelávacích programov (ŠKVP), stav a úroveň pedagogického riadenia, vnútorného systému kontroly a hodnotenia, klímy, kultúry a služieb školy.

V 1 škole bola dosiahnutá úroveň veľmi dobrá, v 3 školách dobrá, v 14 školách priemerná, v 3 školách⁹ málo vyhovujúca a v 1 škole¹⁰ nevyhovujúca úroveň (**Graf 14**).

Graf 14 Riadenie školy – percentuálny podiel škôl v jednotlivých úrovniach (vrátane hodnotenia ŠKVP)

Celková úroveň v oblasti riadenie škôl dosiahla priemernú úroveň (63,1 %; Graf 15).

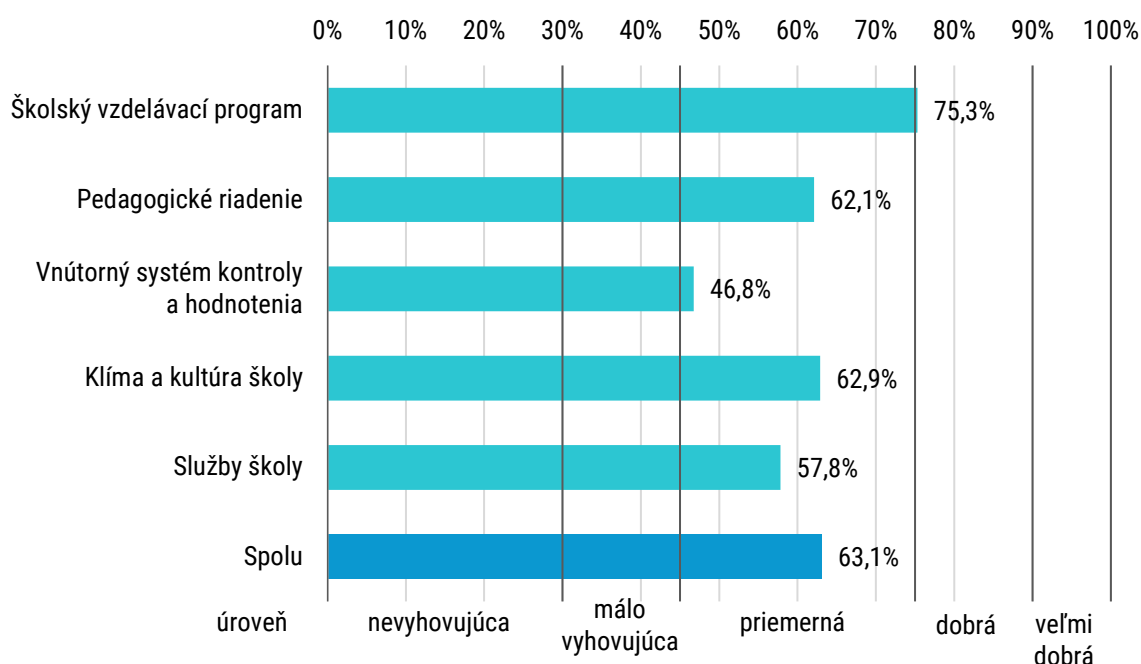
V oblasti riadenia škôl dobrú (75,3 %) a zároveň najvyššiu úroveň dosiahlo vypracovanie ŠKVP a v ňom vypracované učebné osnovy. Nezabezpečenie prijímacieho konania v súlade s právnym predpisom v niektorých školách a absencia plánu vlastného manažérskeho a pedagogického rozvoja vedúcich

⁹ Súkromná stredná odborná škola, Magán Szakközépiskola, Hlavné námestie 35, Bátorove Kosihy; Súkromná stredná odborná škola ANIMUS, Levická cesta 40, Nitra; Súkromná stredná odborná škola, Kopaničná 237, Hliník nad Hronom

¹⁰ Súkromná stredná odborná škola, Dom od. A. Bernoláka 51 blok, Žilina

zamestnancov vo väčšine sledovaných škôl negatívne vplývala na úroveň pedagogického riadenia (62,1%). Klíma škôl bola otvorená, avšak jej úroveň znižovali menej podporujúce vzťahy medzi učiteľmi a žiakmi. Riadenie škôl oslaboval najmä vnútorný systém kontroly a hodnotenia nevykonávaním a nepreukázaním realizácie kontrolnej činnosti vedúcimi PZ a hodnotenia PZ (46,8 %).

Graf 15 Riadenie školy

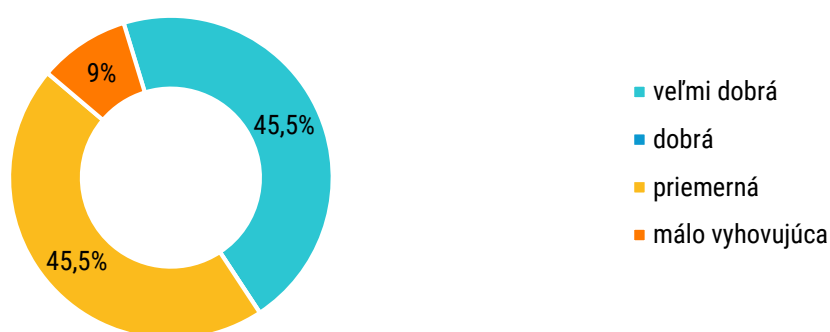

2.2.1 Školský vzdelávací program

V sledovaných SOŠ školskí inšpektori posudzovali vyhotovenie a uplatňovanie ŠkVP v 37 ŠO a 8 UO (3-roč.; 2-roč.).

ŠkVP vypracovalo 10 SOŠ na veľmi dobrej úrovni, 10 na priemernej úrovni a 2 školy¹¹ na málo vyhovujúcej úrovni (**Graf 16**).

Graf 16 Percentuálny pomer výsledkov hodnotenia školských vzdelávacích programov

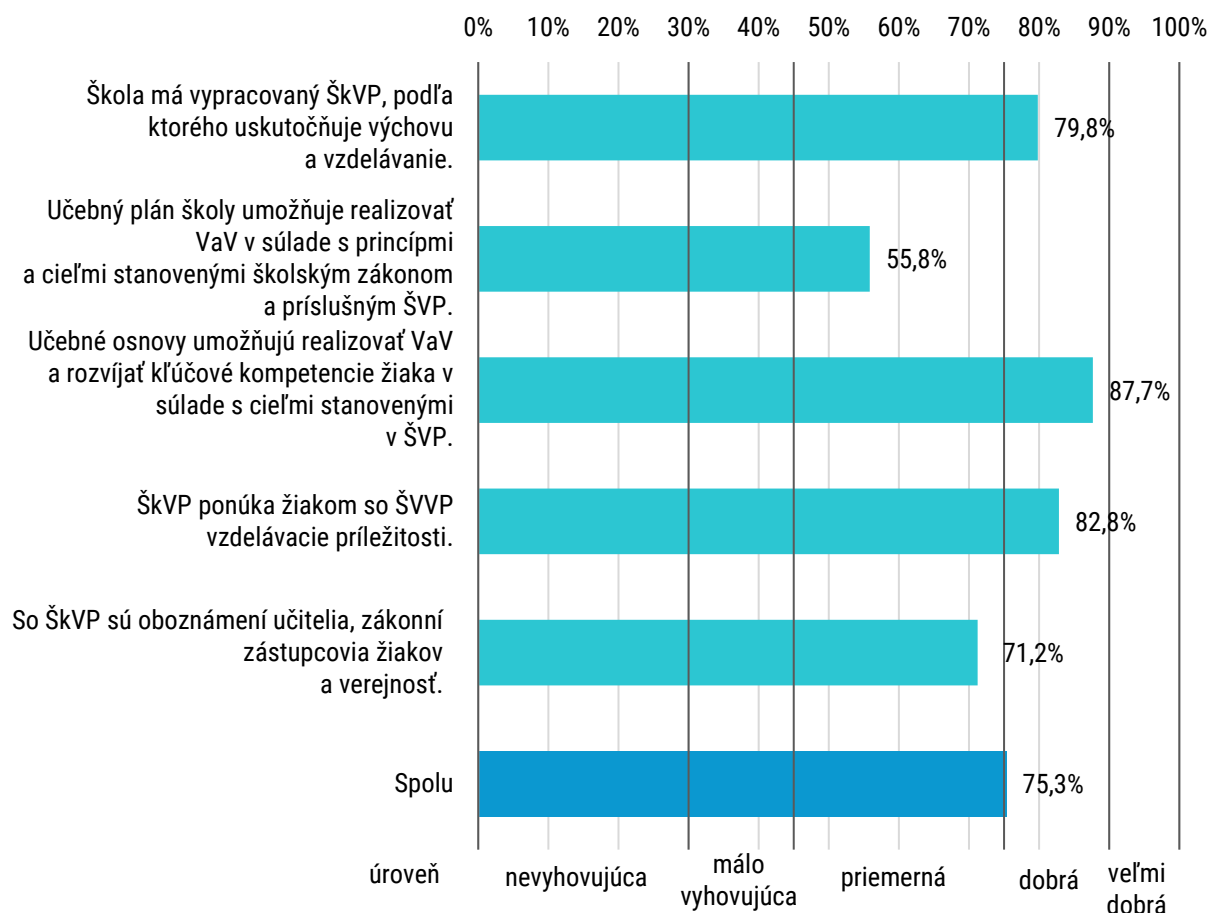

Celková úroveň vypracovania ŠkVP bola na priemernej úrovni (75,3 %; Graf 17).

Najsilnejšou sledovanou oblasťou ŠkVP bolo vypracovanie učebných osnov na dobrej úrovni (87,7 %), čím školy zabezpečili predpoklad pre rozvoj kľúčových kompetencií a naplnenie profilu absolventa príslušných ŠO a UO. Školy v ŠkVP na dobrej úrovni (82,8 %) ponúkali vzdelávacie príležitosti pre žiakov so ŠVVP. Úroveň vypracovania ŠkVP znižovala informovanosť verejnosti o ŠkVP (71,2 %), ale najmä vypracovanie UP (55,8 %), čo obmedzovalo realizáciu výchovy a vzdelávania v súlade s cieľmi stanovenými v ŠkVP.

¹¹ Súkromná stredná odborná škola, Magán Szakközépiskola, Hlavné námestie 35, Bátorove Kosihy; Súkromná stredná odborná škola, Dom od. A. Bernoláka 51 blok B, Žilina

Graf 17 Celková úroveň vypracovania ŠkVP

Školské vzdelávacie programy, na základe ktorých školy realizovali výchovno-vzdelávací proces, mali školy vypracované na priemernej úrovni (75,3 %; **Graf 17**). Väčšina škôl (81,8%) podľa nich uskutočňovala výchovu a vzdelávanie v súlade s ustanoveniami školského zákona a príslušného štátneho vzdelávacieho programu (ŠVP). V 4 SOŠ¹² ŠkVP neboli v súlade so ŠVP neakceptovaním RUP a jeho poznámok, ako i neaktuálnosťou ŠkVP v súlade s ustanovením školského zákona a zmenami v školskej legislatíve, na čo boli upozornení zriaďovatelia. Pozitívom väčšiny ŠkVP bolo stanovenie **cieľov výchovy a vzdelávania**, ktoré zodpovedali reálnym podmienkam, ako i koncepcným zámerom rozvoja škôl. Deklarovali najmä dôležitosť rozvoja kompetencií absolventov v súlade s požiadavkami trhu práce. Orientovali sa nielen na rozvíjanie intelektu žiakov, ale aj ich citov, záujmov, aktivít a tvorivosti. V 1 subjekte¹³ vlastné ciele zamerané na zabezpečenie kvalitného odborného vzdelávania nevyhádžali z reálnych možností školy vzhľadom na vysokú neodbornosť vyučovania odborných teoretických predmetov. **Profil absolventa** škôl bol zadefinovaný v ŠkVP pre všetky ŠO a UO aj s charakteristikou kľúčových a odborných kompetencií, ktorými má žiak po ukončení štúdia disponovať. Cieľom bolo nielen pripraviť absolventa schopného uplatniť nadobudnuté všeobecné znalosti, odborné a praktické zručnosti aplikovateľné v praxi vo svojom budúcom povolání, ale aj formovať postoje mladých ľudí a viesť ich k dodržiavaniu etických a ľudských princípov.

Učebné plány mali školy vypracované na priemernej úrovni (55,8 %). Viac ako tretina škôl (36,4%) z dôvodu nedostatkov v učebných plánoch (UP) nerealizovala výchovu a vzdelávanie podľa príslušných ŠVP prostredníctvom ŠkVP. V 50 % kontrolovaných škôl vypracované UP akceptovali rámcový učebný plán (RUP) a jeho poznámky. V ostatných SOŠ sa zistilo viacero **nedostatkov**, ktoré súviseli s nevypracovaním UP pre externú a skrátenú formu štúdia; nevypracovaním UP v súlade s príslušným RUP (*nezaradením vyučovacích predmetov vrátane voliteľných do vzdelávacích oblastí (VO)*); neakceptovaním poznámok k RUP nedodržaním

¹² Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu, Na pántoch 9, Bratislava-Rača; Obchodná akadémia, Dudova4, Bratislava-Petržalka; Súkromná obchodná akadémia, Nám. Matice slovenskej 23, Žiar nad Hronom; Súkromná stredná odborná škola, Dom od. A. Bernoláka 51 blok B, Žilina

¹³ Súkromná stredná odborná škola obchodu a služieb – Magán Kereskedelmi és Szolgáltatási Szakközépiskola, Hlavné námestie 35, Bátorové Kosihy - Bátorkeszi

minimálneho počtu hodín pre jednotlivé predmety a nedodržaním maximálneho týždenného počtu vyučovacích hodín v príslušnom ročníku; nerozpracovaním vlastných poznámok k UP na reálne podmienky škôl (*absentovali informácie o realizácii praktického výcviku individuálnou formou na zmluvných pracoviskách, spôsobu jeho kontroly a hodnotenia, realizácie odbornej praxe, povinných kurzov a voľby voliteľných predmetov; informácie o kurzoch na ochranu zdravia a života, spájani tried a ročníkov v nadstavbovom štúdiu*).

Učebné osnovy mali školy vypracované na dobrej úrovni (87,7 %). Vo väčšine SOŠ (90,9 %) boli rozpracované v rozsahu vyučovania jednotlivých vyučovacích predmetov podľa UP školy a najmenej v rozsahu obsahového štandardu, čím umožňovali realizovať výchovu a vzdelávanie v súlade s princípmi a cieľmi stanovenými školským zákonom a ŠVP. Nedostatky v 2 SOŠ¹⁴ sa týkali nerozpracovania obsahového štandardu učebných osnov v súlade s UP¹⁵; niektoré predmety¹⁶ mali učebné osnovy vypracované ako teoretické predmety, hoci boli v UP zaradené ako praktické predmety. Všetky subjekty využili **disponibilné hodiny** na modifikáciu UP v predmetoch teoretického vzdelávania a praktickej prípravy, niektoré i v predmetoch VO Jazyk a komunikácia a Matematika a práca s informáciami. VO Zdravie a pohyb nebola posilnená disponibilnými hodinami ani v jednom subjekte. Väčšina škôl (s výnimkou 3¹⁷) mala uvedený spôsob a organizáciu realizácie **kurzov a účelových cvičení**.

Školy v predložených ŠkVP deklarovali vytváranie podnetného prostredia pre všetkých žiakov. Pre žiakov so **ŠVVP** upravili materiálne a personálne podmienky výchovy a vzdelávania vzhľadom na príslušný druh a stupeň zdravotného znevýhodnenia **na dobrej úrovni** (82,8 %) (**Graf 17**). Päťina SOŠ nemala v ŠkVP zapracovaný systém podporných a kompenzačných opatrení pre vzdelávanie žiakov so ŠVVP s ohľadom na ich špecifické potreby a možnosti školy¹⁸ alebo zapracovanie v ŠkVP bolo neúplné¹⁹ (*napr. absentovali podmienky výchovy a vzdelávania pre žiakov s Aspergerovým syndrómom; absentoval IVP pre žiakov 1. ročníka...*). **Individuálne vzdelávacie programy** (IVP) zodpovedali záverom a odporúčaniam príslušného poradenského zariadenia, ich súčasťou boli odporúčané metódy a formy práce, kompenzačné pomôcky a prípadná redukcia obsahu učiva.

ŠkVP neprerokovalo v pedagogickej rade, v rade školy, so zriaďovateľom alebo s príslušnou stavovskou a profesijnou organizáciou 40 % SOŠ. Takmer všetky školy ŠkVP mali zverejnený na svojich webových sídlach alebo bol k dispozícii v elektronickej podobe učiteľom, zákonným zástupcom, žiakom, ako aj verejnosti.

Tabuľka 8 Hlavné zistenia v oblasti ŠkVP

Negatívne zistenia	Pozitívne zistenia
<ul style="list-style-type: none"> • nerealizovanie výchovy a vzdelávanie v súlade so ŠVP v 36,4 % škôl; • nerešpektovanie rámcových učebných plánov (RUP) pri vypracovaní učebných plánov (UP) v 50 % škôl; • nezapracovanie úpravy podmienok výchovy a vzdelávania pre žiakov so ŠVVP v 22,7 % škôl 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpracovanie učebných osnov v rozsahu vyučovania jednotlivých vyučovacích predmetov podľa UP školy v 90,9% škôl.

14 Súkromná stredná odborná škola ANIMUS Akademická 4, Nitra; Súkromná stredná športová škola, SNP 6, Trenčianske Teplice;

15 v predmete *prax v študijnom odbore 7471 M športový manažment*; v predmetoch *ŠO netechnického zamerania*

16 *ekonomika cestovného ruchu a manažment osobných financií*

17 Súkromná stredná odborná škola ANIMUS Akademická 4, Nitra; Súkromná stredná odborná škola, Kopaničná 237/9, Hliník nad Hronom; Súkromná obchodná akadémia, Námestie Matice slovenskej 23, Žiar nad Hronom

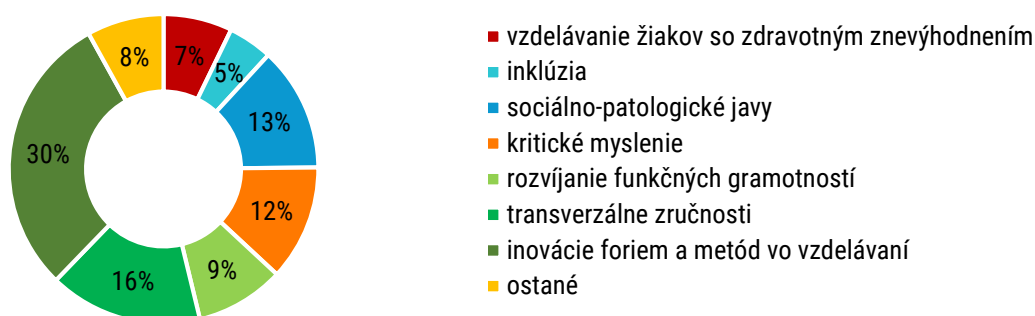
18 Súkromná stredná odborná škola, Dom Odborov Antona Bernoláka 51 blok B, Žilina; Súkromná stredná športová škola, Sídlisko SNP 6, Trenčianske Teplice

19 Súkromná stredná odborná škola obchodu a služieb – Magán Kereskedelmi és Szolgáltatóipari Szakközépiskola, Hlavné námestie 35, Bátorové Kosihy – Bátorkeszi; Súkromná hotelová akadémia, M. R. Štefánika 147, Považská Bystrica; Súkromná stredná odborná škola, Saleziánska 18, Žilina

2.2.2 Pedagogické riadenie

Riaditelia kontrolovaných SOŠ deklarovali, že podporovali odborný rast PZ zamestnancov a mali vypracovaný **plán profesijného rozvoja**, ktorý v 81,8 % škôl nadväzoval na ciele ŠkVP a vychádzal z koncepcie rozvoja škôl a potrieb jednotlivcov. Za ostatné 2 roky tretina PZ absolvovala vzdelávania, ktoré boli zamerané na osobnostný rast PZ v oblasti digitalizácie výchovy a vzdelávania (9 %), predchádzanie a zvládanie agresivity (13 %), sebapoznanie a riešenie konfliktov (16 %) (**Graf 18**). Z výsledkov hospitácií vyplynulo, že absolvované vzdelávania PZ v troch štvrtinách škôl neovplyvnili pozitívne kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu.

Graf 18 Prehľad obsahového zamerania absolvovaných vzdelávaní PZ v rámci profesijného rozvoja poskytovaného externou formou za ostatné dva roky

Vypracovanie **plánu vlastného manažérskeho a pedagogického rozvoja RŠ** bolo preukázané len v 27,3 % škôl, čo znižovalo úroveň riadenia. V prípade, že si vedúci zamestnanci rozvíjali svoje profesijné kompetencie, najčastejšie to bolo v oblasti mentoringu a koučingu kolektívu, schopnosti riešiť, resp. predchádzať konfliktným situáciám alebo v oblasti zdokonaľovania manažérskych zručností.

Všetky školy mali zriadené **predmetové komisie (PK)**, ktoré pracovali podľa vypracovaných plánov. Ich činnosť bola orientovaná prevažne na organizáciu školských i mimoškolských aktivít, exkurzií a súťaží, koordináciu tvorby učebných osnov a tvorbu učebných textov, prípravu maturitných a záverečných skúšok. Takmer tretina SOŠ (27,7%) nediagnostikovala úroveň vedomostí, zručností a postojov žiakov, ani nevykonávala hlbšiu analýzu ich výchovno-vzdelávacích výsledkov. V ostatných školách bola činnosť PK obmedzená na zdokumentovanie výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov a konštatáciu nedostatkov bez konštruktívnej analýzy príčin a prijatia opatrení na zlepšenie. V troch štvrtinách SOŠ (72,7%) PK neuskutočňovali systematické interné vzdelávanie, učitelia využívali zväčša formu samoštúdia. Absentovali aktivity súvisiace s výmenou skúseností zo vzdelávaní, neboli podporované vzájomné hospitácie.

Výkon štátnej správy v prvom stupni v štátnej škole a **rozhodovanie** v súkromnej škole sa realizoval v súlade s platnými právnymi predpismi v polovici sledovaných škôl. Riaditelia 50 % SOŠ nevydávali rozhodnutia vo veciach ustanovených právnym predpisom. Nedostatky sa týkali procesov **rozhodovania** súvisiacich s *individuálnym učebným plánom; oslobodením žiaka od štúdia jednotlivých vyučovacích predmetov; neakceptovaním vyjadrenia lekára pri vydávaní rozhodnutí o oslobodení žiakov od vzdelávania; vylúčením žiaka zo štúdia napriek tomu, že v čase vydania rozhodnutia ešte nebol žiakom školy; povolením prerušenia štúdia žiakovi bez určenia lehoty ukončenia prerušenia štúdia*. Chyby v rozhodovacom procese takisto súviseli s nevykonaním **komisionálnych skúšok (KS)** z odborných predmetov pred skúšobnou komisiou; nevydaním rozhodnutí o KS, vykonaním KS z viac ako dvoch vyučovacích predmetov v jeden deň. Ďalšie nedostatky sa týkali **prijímania žiakov prestupom** (*nevydávanie rozhodnutí o vykonaní rozdielových skúšok pri prestupe žiaka z inej strednej školy, absencia kópií rozhodnutí o prijatí žiaka do strednej školy, z ktorej prestúpil, kópie posledného vysvedčenia žiakov, žiadosti zákonných zástupcov alebo žiadosti žiakov pri prestupe žiakov z inej školy*).

Prijímacie konanie vo viac ako tretine škôl (36,3 %) nebolo zabezpečené v súlade s právnym predpisom.

Viacere SOŠ²⁰ neurčili formu prijímacej skúšky, jej obsah a rozsah podľa vzdelávacích štandardov ŠVP odboru vzdelávania v ZŠ; neurčili jednotné kritériá na úspešné vykonanie prijímacej skúšky (PS), možnosť prijatia bez PS a podmienky prijatia pri rovnosti bodov, iné neurčili ostatné podmienky prijatia na štúdium alebo neprerokovali kritériá v pedagogickej rade. V jednej SOŠ²¹ boli do 1. ročníka VP úplného SOV prijatí uchádzači, ktorí nevykonali prijímacie skúšky. Viaceré kumulované pochybenia boli zistené v 1 zo sledovaných SOŠ²². Súviseli s nepredložením záznamov o prerokovaní kritérií PS v pedagogickej rade; nepredložením súhlasu zriaďovateľa k počtom žiakov 1. ročníka a nepredložením vyjadrenia rady školy; neurčením kritérií na úspešné vykonanie PS na denné nadstavbové štúdium a prijímanie žiakov bez PS (*iba na základe záverečnej skúšky*) a mimo termínov prijímacieho konania.

Pedagogická i ďalšia dokumentácia väčšiny škôl tvorili ucelený súbor aktuálnych dokumentov, ktoré zabezpečovali deklarované zámery školy v oblasti výchovy a vzdelávania. S výnimkou 4 SOŠ boli vedené elektronicky, autorizované kvalifikovaným elektronickým podpisom alebo listinne podľa vzorov schválených MŠVVaŠ SR. Viaceré nedostatky vo vedení pedagogickej dokumentácie boli v 1 SOŠ²³ a vyskytli sa v triednych knihách; katalógových listoch a triednych výkazoch. Škola nemala vypracovaný vnútorný predpis na vybavovanie sťažností a viedla pedagogickú dokumentáciu v inom ako štátnom jazyku (*obsah preberaného učiva vyučovacieho predmetu anglický jazyk v triednej knihe viedli v cudzom jazyku*). Nedôslednosť pri vedení elektronickej triednej knihy v inej SOŠ²⁴ (*nevidovanie neprítomnosti žiakov na vyučovacej hodine a odbornom výcviku; nesúlad zápisu v triednej knihe s preberaným učivom*) odhalila nesúlad v dochádzke žiakov na odbornú prax a odborný výcvik. Kontrolou bolo zistené, že niektorí žiaci neabsolvovali odborný výcvik od začiatku školského roka, pretože škola mala uzatvorenú zmluvu so zamestnávateľkou, ktorá bola na materskej dovolenke. Škola napriek nepravidelnej dochádzke žiakov na praktickú prípravu neprijala žiadne opatrenia. Väčšina škôl mala vypracované aj súbory interných dokumentov procesného charakteru, ktoré boli (okrem 2 škôl²⁵) prerokované v pedagogickej rade.

Riaditelia škôl mali vytvorený systém pedagogického riadenia. Jeho účinnosť však znižoval ich nedostatočný záujem o vlastný manažérsky a pedagogický rozvoj. RŠ podporovali profesijný rozvoj svojich zamestnancov, avšak vzdelávania sa zúčastnila len tretina z nich a len zriedka svoje získané vedomosti implementovali do pedagogickej praxe. Slabším článkom pedagogického riadenia boli nedostatky vo vedení pedagogickej a ďalšej dokumentácie, v prijímacom konaní a vo výkone štátnej správy v prvom stupni v štátnej škole a rozhodovanie v súkromnej škole (**Tabuľka 9**).

Pedagogické riadenie bolo na priemernej úrovni (62,1%; Graf 15).

20 Súkromná stredná odborná škola ANIMUS Akademická 4, Nitra; Súkromná stredná odborná škola obchodu a služieb – Magán Kereskedelmi és Szolgáltatóipari Szakközépiskola, Hlavné námestie 35, Bátorové Kosihy – Bátorkeszi; Stredná odborná škola informačných technológií, Tajovského 30, Banská Bystrica; Súkromná stredná odborná škola podnikania, Námestie Mládeže 587/17, Zvolen; Súkromná stredná odborná škola, Kopaničná 237/9, Hliník nad Hronom

21 Súkromná stredná odborná škola podnikania, Hollého 1380/34, Senica

22 Súkromná stredná odborná škola, Dom odborov Antona Bernoláka 51 blok B, Žilina

23 Súkromná stredná odborná škola, Dom Odborov Antona Bernoláka 51 blok B, Žilina

24 Súkromná stredná odborná škola obchodu a služieb – Magán Kereskedelmi és Szolgáltatóipari Szakközépiskola, Hlavné námestie 35, Bátorové Kosihy - Bátorkeszi

25 Súkromná stredná odborná škola, Dom Odborov Antona Bernoláka 51 blok B, Žilina; Súkromná obchodná akadémia, M. R. Štefánika 147, Považská Bystrica

Tabuľka 9 Hlavné zistenia v oblasti pedagogického riadenia

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- záujem PZ o vzdelávanie a vedúcich zamestnancov o manažérsky rozvoj
- realizovanie monitoringu a vyhodnocovanie dopadu získaných profesijných kompetencií učiteľov na kvalitu vzdelávania
- implementácia nadobudnutých poznatkov zo vzdelávaní
- výkon štátnej správy v prvom stupni a rozhodovanie
- vedenie pedagogickej a ďalšej dokumentácie školy
- zabezpečenie prijímacieho konania v súlade s právnym predpisom

2.2.3 Vnútrotný systém kontroly a hodnotenia

V troch štvrtinách sledovaných škôl (77,3 %) bola kontrolná činnosť vedenia realizovaná podľa komplexne spracovaných plánov kontroly a nasmerovaná na všetky oblasti výchovno-vzdelávacej činnosti. V školách dodržiavali **vnútrotný systém kontroly a hodnotenia žiakov** vypracovaný v súlade s platným metodickým pokynom na hodnotenie a klasifikáciu žiakov strednej školy. Pravidlá ich hodnotenia boli zároveň súčasťou všeobecnej charakteristiky jednotlivých ŠKVP a boli bližšie špecifikované v UO príslušných predmetov. Podmienky hodnotenia a klasifikácie žiakov zapojených v SDV boli súčasťou učebných zmlúv. Nedostatky v hodnotení žiakov sa týkali neakceptovania odporúčaní CPP, neinformovania zákonných zástupcov o zhoršenom prospechu, nezpracovania kritérií hodnotenia do UO predmetu.

Vnútrotný systém kontroly a hodnotenia PZ bol v troch štvrtinách škôl zadefinovaný komplexne a transparentne vrátane kritérií hodnotenia, vedúci PZ ho realizovali pravidelne v súlade s platnými právnymi predpismi. V 5 školách²⁶ nedostatky súviseli s nevykonávaním, resp. nepreukázaním realizácie kontrolnej činnosti a hodnotenia PZ. Vedúci PZ vykonávali plánovanú a priebežnú **hospitačnú činnosť**. Avšak komplexnú analýzu a vyhodnocovanie kontrolných zistení, ich zovšeobecňovanie, prijatie konkrétnych opatrení a následne kontrolu ich akceptácie vedúci PZ realizovali iba v 3 SOŠ²⁷. V 86,4 % sledovaných subjektov vedúci PZ výsledky hospitačnej činnosti komplexne neanalyzovali, závery z nich nezovšeobecňovali a neprijímali opatrenia, ktoré by pozitívne ovplyvňovali kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu.

Autoevalváciu riaditelia škôl považovali za užitočný nástroj zvyšovania kvality práce školy a nevnímali ju ako byrokratickú záťaž. V 1 škole²⁸ realizovali v spolupráci so zriaďovateľom a zamestnávateľmi v oblasti duálneho vzdelávania autoevalvačný proces so zámerom zlepšiť finančné hospodárenie školy. Avšak parametre týkajúce sa skvalitnenia a inovácie výchovno-vzdelávacieho procesu alebo prvkov pedagogického riadenia boli do neho zakomponované len okrajovo a nereflektovali kvalitatívny dopad na zlepšenie úrovne vyučovania alebo vedomostí žiakov. V ďalšej škole²⁹ bol úspešne začatý proces autoevalvácie zameraný na klímu školy prostredníctvom dotazníka pre žiakov. Na základe jeho vyhodnotenia vedenie školy v spolupráci so zriaďovateľom realizovalo zmeny v priestoroch školy zamerané na well-being. Systematické plánované a komplexné sebahodnotenie v školách nerealizovali.

Väčšina škôl mala nastavený pravidelný a transparentný systém hodnotenia PZ a žiakov. Vnútrotný systém hodnotenia a kontroly dosahoval najnižšiu úroveň pedagogického riadenia. Hoci vedúci PZ vykonávali hospitačnú činnosť, vnútrotný systém kontroly a hodnotenia oslabovala nekomplexná analýza zistení z hospitácií, neprijímanie adekvátnych opatrení a následnej kontroly (**Tabuľka 10**).

Vnútrotný systém kontroly a hodnotenia bol na priemernej úrovni (46,8 %; Graf 15).

²⁶ Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu, Na pántoch 9, Bratislava; Súkromná stredná odborná škola HOST, Pionierska 15, Bratislava; Súkromná stredná odborná škola ANIMUS, Levická cesta 40, Nitra; Súkromná stredná odborná škola, Magán Szakközépiszkola, Hlavné námestie 35, Bátorove Kosihy; Súkromná stredná odborná škola, Dom odborov A. Bernoláka 51 blok B, Žilina

²⁷ Obchodná akadémia, Jesenského 259/6, Považská Bystrica; Súkromná stredná odborná škola Gos-Sk, Ferka Urbánka 19, Trnava; Súkromná škola umeleckého priemyslu, Hálkova 2968/22, Žilina

²⁸ Súkromná obchodná akadémia, Námestie Matice slovenskej 23, Žiar nad Hronom;

²⁹ Súkromná stredná športová škola, SNP 6, Trenčianske Teplice

Tabuľka 10 Hlavné zistenia v oblasti vnútorného systému kontroly a hodnotenia

Oblasti vyžadujúce zlepšenie vo vnútornom systéme kontroly a hodnotenia	Pozitívne zistenia z posudzovania vnútorného systému a hodnotenia
<ul style="list-style-type: none"> • analyzovanie výsledkov kontrolnej činnosti, prijímanie adekvátnych opatrení smerujúcich k zlepšeniu VaV 	<ul style="list-style-type: none"> • komplexný a transparentný systém hodnotenia PZ, vrátane kritérií hodnotenia

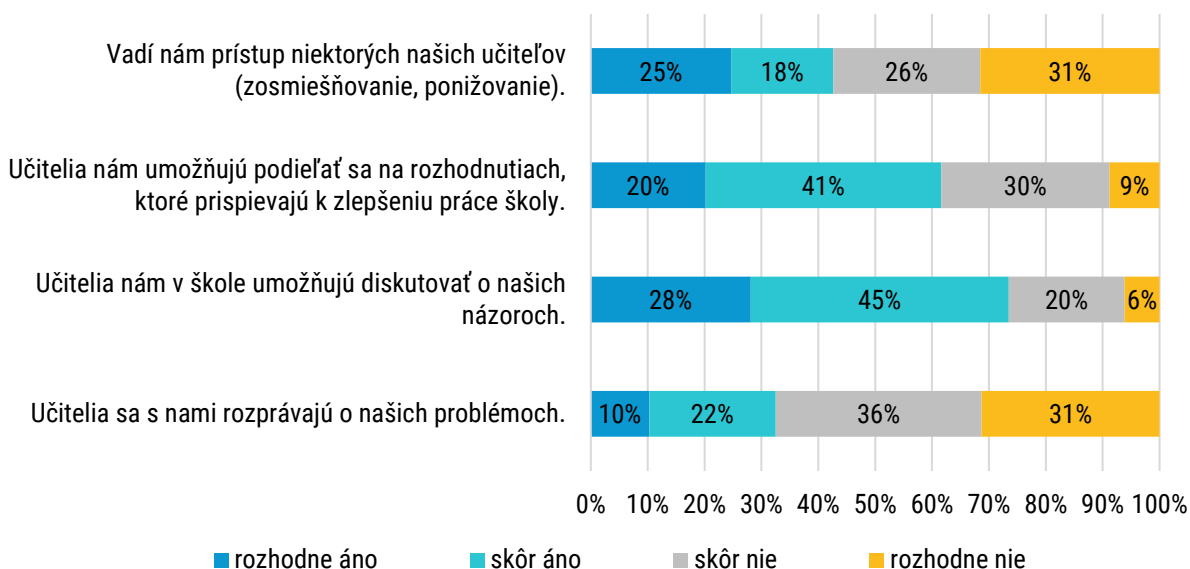
2.2.4 Klíma a kultúra školy

Klíma, bezpečnosť a vzťahy v škole

Klíma a kultúra školy odrážala kvalitu pedagogického riadenia a vzťahov medzi všetkými aktérmi vzdelávania. Na základe výsledkov dotazníka³⁰ zadaného 268 PZ možno konštatovať, že vo všetkých kontrolovaných školách bola **klíma otvorená**, charakterizovala ju vzájomná dôvera medzi pedagógmi, súdržnosť, spolupatričnosť ku škole, ako i stabilný demokratický štýl riadenia. Pozitívnym zistením bolo, že viac ako 50 % škôl dosahovalo výrazne lepšie hodnoty oproti národnému priemeru v dimenzii angažovaného správania učiteľov. Uvedená skutočnosť sa odrazila v ochote spolupodieľať sa na realizácii cieľov a vízií školy, preferencii priateľských vzťahov so žiakmi a zacielenie na dosiahnutie žiackeho úspechu. Ostatné sledované dimenzie boli vyhodnotené v pásme bežných hodnôt.

Otvorená klíma medzi pedagógmi sa však do pozitívnych **vzájomných vzťahov medzi učiteľmi a žiakmi** nepremietla, o čom svedčia výsledky anonymného dotazníka, ktorý bol zadávaný 952 žiakom 3. a 4.ročníka SOŠ a 122 žiakom 2. a 3. ročníka UO. Zo žiackych odpovedí vyplynulo, že **vzájomné vzťahy medzi učiteľmi a žiakmi väčšiny škôl boli málo podporujúce**, čo je odrazom zistenia, že dve tretiny žiakov (67%) nepociťovali záujem učiteľov o ich problémy a viac ako polovica žiakov (57%) vadil nevhodný prístup niektorého pedagóga. Uvedené výsledky však neboli potvrdené na hospitovaných hodinách, kde, naopak, vyučujúci vytvárali pozitívnu sociálnu klímu podporovanú vzájomným rešpektom. Pozitívnym zistením z dotazníka bolo, že učitelia podľa 73 % žiakov podporovali názorovú pluralitu a podľa dvoch tretín žiakov (61 %) i spolupatričnosť ku škole (**Graf 19**).

Graf 19 Vzťahy žiaci - učitelia

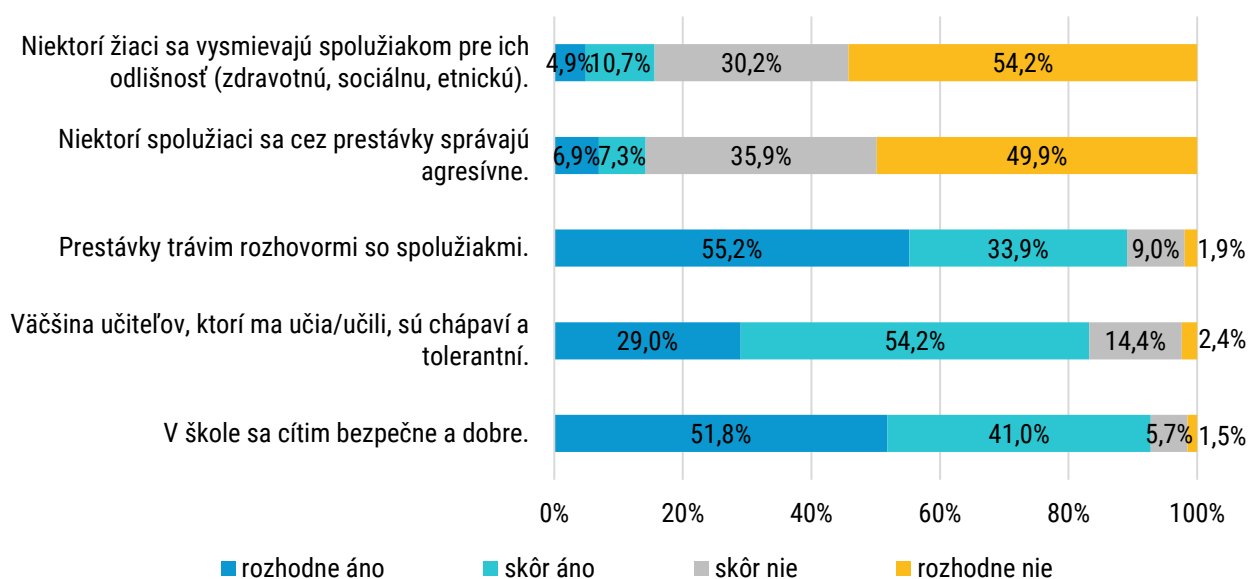
Podporu rozvoja **efektívnych stratégií učenia** potvrdila v dotazníku menej ako polovica žiakov (41,9 %), čo korešpondovalo s výsledkami priameho pozorovania vyučovacieho procesu všeobecného a odborného vzdelávania. Podporu plánovania a spôsoby samostatného efektívneho učenia sa zameraného na vlastný

³⁰ Dotazník organizačnej klímy školy OCDQ-RS30 (The Organizational Climate Description Questionnaire) obsahuje 34 položiek nerovnomerne rozdelených do 5 dimenzií

úspech potvrdilo v dotazníku 68 % žiakov. Nesúlad medzi názormi žiakov a zisteniami z priamych pozorovaní sa vyskytol v oblasti rozvoja sebahodnotenia, hodnotenia spolužiakov a formatívneho hodnotenia. Kým dve tretiny opýtaných (69,7 %) sa k príležitosti sebahodnotenia a hodnotenia vyjadrili pozitívne, na takmer 80 % VH žiaci príležitosť na sebahodnotenie nedostávali alebo neboli hodnotení niektorou z foriem hodnotenia. 80,8 % respondentov uviedlo, že učitelia hodnotia výsledky ich činnosti so zameraním na pozitívnu zmenu, avšak uplatňovanie formatívneho hodnotenia bolo pozorované len na tretine hodín.

Bezpečnosť školského prostredia ŠŠI zisťovala prostredníctvom dotazníka administrovaného 1 083 žiakom 2. a 3.ročníka ŠO a UO. Zo zistení vyplynulo, že 92,8 % žiakov sa v škole cítilo bezpečne vďaka chápanému prístupu učiteľov (83,2 %) a pozitívnym sociálnym vzťahom, čo potvrdilo i vyjadrenie žiakov, že prestávky najčastejšie trávajú rozhovormi so spolužiakmi. Podobne sa vyjadrili v dotazníku aj takmer všetci (93,8 %) členovia školského parlamentu³¹, ktorí označili školu za bezpečné prostredie rešpektujúce každého žiaka. Negatívne vyznelo vyjadrenie 14,2 % žiakov, ktorí považovali správanie niektorých spolužiakov za agresívne. Takisto 23,2 % respondentov sa domnievalo, že učitelia neriešili dôsledne a spravodlivo nevhodné správanie každého žiaka (**Graf 20**). Súčasne 10,1 % žiakov uviedlo, že zažili **šikanovanie** a 20,7 % bolo svedkom šikanovania (z nich 12 % viacnásobného). K šikanovaniu dochádzalo najčastejšie v triedach počas prestávok a vo vonkajších a vnútorných priestoroch školy. Kyberšikanovanie potvrdilo 8,2 % žiakov a dochádzalo k nemu najčastejšie na sociálnych sieťach pri hraní hier alebo prostredníctvom SMS. Ochotu zdôveriť sa s problémami so šikanovaním inej osobe viac prejavovali dievčatá (17,9 %) ako chlapci (10,5%). Kontaktnou osobou boli predovšetkým rodičia a priatelia, ktorým sa dievčatá zverovali častejšie ako chlapci. Avšak výskyt šikanovania v školách 90 % výchovných poradcov v dotazníkoch nepotvrdilo.

Graf 20 Bezpečnosť školského prostredia v sledovaných ŠO a UO

Z rozhovorov s vedúcimi a ďalšími PZ vyplynulo, že školy sa snažili budovať **partnerské vzťahy** so zákonnými zástupcami žiakov. Viac ako tri štvrtiny (77,3 %) škôl informovali zákonných zástupcov o výchovno-vzdelávacích výsledkoch žiakov a ich pokrokoch v štúdiu, iniciovali stretnutia s nimi, vytvárali podmienky na vzájomnú spoluprácu. Priebežne komunikovali s rodičmi žiakov prostredníctvom triednych učiteľov a elektronickej žiackej knižky. V 4 školách³² sa systematická práca s rodičmi s cieľom posilňovania partnerských vzťahov a dôvery nepreukázala.

Väčšina škôl **aktívne kooperovala** s rôznymi organizáciami, podnikateľskými subjektmi, inými školami a verejnosťou. Školy ponúkali žiakom množstvo školských i mimoškolských aktivít, participovali na národných i medzinárodných projektoch (*Erasmus +; My Machine; kľúčová akcia KA1 a KA2; Ekologické*

³¹ Dotazník pre členov školského parlamentu bol administrovaný 112 členom.

³² Súkromná stredná odborná škola, Kopaničná 237, Hliník nad Hronom; Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu, Na pántoch 9, Bratislava; Súkromná stredná odborná škola ANIMUS, Levická cesta 40, Nitra; Súkromná stredná odborná škola, Dom od A. Bernoláka 51 blok B, Žilina

podnikanie-nevyhnutnosť trvalo udržateľného rozvoja spoločnosti), žiaci sa zúčastňovali rôznych vedomostných a športových súťaží³³ a predmetových olympiád, v ktorých získali viaceré ocenenia. Školy ponúkali žiakom množstvo záujmových krúžkov na rozšírenie všeobecných i odborných vedomostí. 1 škola³⁴ bola zapojená do medzinárodných profesijne orientovaných vzdelávacích sieťových programov Cisco Networking Academy – NetAcad, kde sa žiaci pripravovali na medzinárodne platný certifikát CCNA1, CCNA2, CCNA3, CCNA4, IT Essentials, ktorý významne rozšíri ich možnosti uplatnenia v praxi a v programe MikroTikAcademy sa žiaci pripravovali na získanie celosvetovo uznávanej priemyselnej certifikácie MTCNA (MikroTik Certified Network Associate). Možnosťou získať medzinárodne platné certifikáty škola vytvárala žiakom predpoklady na uplatnenie sa v národných i medzinárodných IT spoločnostiach. Informácie o aktuálnom dianí školy prezentovali žiakom a verejnosti najmä na svojich webových sídlach.

Podporné opatrenia pre menej úspešných žiakov³⁵

Na konci 2. polroka školského roka 2021/2022 sledované SOŠ **vzdelávali 3 961** žiakov ŠO a UO, z nich 90 žiakov patrila k národnostným menšinám s jazykom odlišným ako vzdelávací jazyk školy (v ŠO 88; v UO 2). V sledovaných subjektoch sa vzdelávalo aj 36 detí cudzincov a migrantov (v ŠO 28; v UO 8).

Školy, okrem 4³⁶, evidovali neprospievajúcich žiakov, stupňom prospechu **nedostatočný** bolo hodnotených 151 žiakov ŠO a UO (3,8 %), z nich 14 žiakov so ZZ. Dve tretiny žiakov (94) ŠO a UO neprospela z 1 alebo 2 predmetov a 59 žiakov opakovalo ročník (**Tabuľka 11**).

Tabuľka 11 Údaje o počte žiakov v ŠO a UO v sledovaných školách v školskom roku 2021/2022

ÚDAJE ZA ŠKOLSKÝ ROK 2021/2022		ŠTUDIJNÉ ODBORY					UČEBNÉ ODBORY				
							2 – ročné		3 – ročné		
		1.	2.	3.	4.	5.	1.	2.			
Celkový počet žiakov		932	933	839	796	53	6	12	135	124	131
Celkový počet žiakov opakujúcich ročník		14	10	15	8	0	0	0	2	7	3
Celkový počet žiakov hodnotených stupňom prospechu nedostatočný		27	27	29	30	2	0	0	14	13	8
z nich	počet žiakov neprospievajúcich z 1 alebo 2 predmetov	22	17	20	19	1	0	0	6	5	4
	počet žiakov neprospievajúcich z 3 a viac predmetov	5	10	9	11	1	0	0	8	8	4

Riaditelia škôl povolili vykonať **komisionálne skúšky (KS)** 95 žiakom, z nich 78 v ŠO a 17 v 3-ročných UO. Väčšina ich vykonala úspešne (**Graf 21**). KS sa 7 žiakov ŠO nezúčastnilo, 9 žiaci ŠO a UO ju nevykonali úspešne a ukončili štúdium.

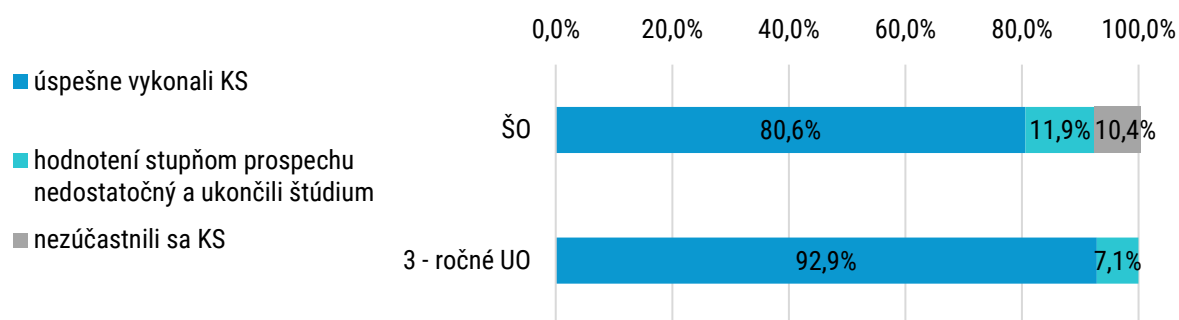
³³ Medzinárodná súťaž v písaní na počítači ZAV 100; Majstrovstvá SR v cestnej cyklistike; Majstrovstvá Európy 2022 vo futbale dievčat; medzinárodná krasokorčuľarska súťaž Nationals Championships 2022

³⁴ Stredná odborná škola informačných technológií, Tajovského 30, Banská Bystrica

³⁵ Za menej úspešného žiaka (vo vzdelávaní) bol pri inšpekciách považovaný žiak, ktorého vzdelávacie výsledky nevytvárali predpoklad na úspešné zvládnutie obsahu vzdelávania, resp. nedosahoval učebné výsledky primerané svojim schopnostným a osobnostným predpokladom

³⁶ Obchodná akadémia, Kapušianska 2, Michalovce; Súkromná stredná odborná škola PAMIKO, Kukučínova 23, Košice; Súkromná stredná odborná škola ANIMUS, Levická cesta 40, Nitra; Súkromná stredná odborná škola, Saleziánska 18, Žilina

Graf 21 Percento neprospievajúcich žiakov, ktorým bolo povolené vykonať komisionálne skúšky v ŠO a 3-ročných UO v školskom roku 2021/2022

Štúdium ukončili i 15 žiaci ŠO a UO, ktorým riaditelia škôl nepovolili vykonať KS a ďalší 8 žiaci dobrovoľne v priebehu roka z dôvodu ich školskej neúspešnosti. V školskom roku 2021/2022 nevykonali úspešne maturitnú skúšku 30 žiaci ŠO a záverečnú skúšku 4 žiaci 3-ročných UO.

Tabuľka 12 Prehľad o komisionálnych skúškach – údaje na konci školského roka 2021/2022

ÚDAJE ZA ŠKOLSKÝ ROK 2021/2022	ŠTUDIJNÉ ODBORY					UČEBNÉ ODBORY				
						2 – ročné		3 – ročné		
	1.	2.	3.	4.	5.	1.	2.	1.	2.	3.
Počet neprospievajúcich žiakov, ktorým nebola povolená KS a ukončili štúdium	0	1	4	3	1	2	2	2	0	0
Počet žiakov, ktorí dobrovoľne ukončili štúdium v priebehu šk. roka z dôvodu ich školského neúspechu	0	1	1	1	3	0	0	0	2	0

Príčiny školského neúspechu a formy podpory vyhodnocovala ŠŠI na základe rozhovorov a dotazníkov s riaditeľmi škôl, menej úspešnými žiakmi (MÚŽ), PZ a výchovnými poradcami.

Riadené rozhovory sa realizovali s 57 menej úspešnými žiakmi ŠO i UO, ktorí vykonali KS alebo opakovali ročník z dôvodu neprospievania. **Príčiny školského neúspechu** viac ako polovica zdôvodňovala stratou motivácie učiť sa, ak učivu nerozumeli a nemožnosťou udržať krok s ostatnými. Dve tretiny z nich (63,2 %) nepovažovali za dôvod školskej neúspešnosti absenciu v škole.

Zadané dotazníky vyplnilo 76 učiteľov predmetov, v ktorých školy vykazovali neprospievajúcich žiakov v druhom polroku školského roka 2021/2022. Podľa väčšiny z nich (85,5 %) bola hlavným dôvodom školskej neúspešnosti nepravidelná dochádzka do školy a neospravedlnená absencia. Z riadených rozhovorov s 22 výchovnými poradcami, vyplynulo, že hlavnými príčinami školskej neúspešnosti žiakov bola neospravedlnená absencia (50 %), problémy v učení spôsobené nedostatkom motivácie a ľahostajným prístupom k vzdelávacím výsledkom (36%), ale aj problémové rodinné zázemie (64 %).

Na základe rozhovorov s riaditeľmi 19 SOŠ³⁷ možno označiť za **príčiny školského neúspechu**:

- ✓ nepravidelnú dochádzku do školy a neospravedlnenú absenciu (73,7 %), nesprávne postoje žiaka k učeniu sa (78,9 %);
- ✓ nezáujem rodičov o vzdelávacie výsledky, nízku formu spolupráce so školou (36,6 %) a narušenú štruktúru rodiny (34 %);
- ✓ ťažkosti spôsobené prechodom z nižšieho stupňa vzdelávania na vyšší stupeň (31,8 %), vyššie požiadavky na vedomosti a zručnosti žiakov (27,3 %) a nevhodný výber školy (27,3 %).

³⁷ vykazovali neprospievajúcich žiakov v druhom polroku školského roka 2021/2022

Podľa riaditeľov škôl takmer dve tretiny žiakov neprospievali zo všeobecno-vzdelávacích predmetov a z predmetov odborných. Výchovní poradcovia identifikovali problémy najmä v predmetoch MAT, SJL, cudzích jazykoch a v ekonomických odborných predmoch. Príčiny vzdelávacieho neúspechu riaditelia analyzovali najčastejšie v spolupráci s výchovným poradcom, zákonnými zástupcami, členmi PK a pedagogickej rady. Polovica RŠ v rozhovoroch potvrdila i individuálne konzultácie so žiakmi.

Takmer všetci oslovení riaditelia sa vyjadrili, že **system podporných opatrení** poskytovaný menej úspešným žiakom bol dostatočný. Potvrdila to v odpovediach i väčšina pedagógov (90 %), ktorí sa domnievali, že vedenie školy podporovalo spoluprácu s OZ a umožňovalo zdieľať dobrú prax na pomoc menej úspešným žiakom na pedagogických poradách a zasadnutiach PK. Tri štvrtiny RŠ uvádzali, že školy poskytovali pre žiakov **doučovanie**, čo potvrdilo aj 71,1 % učiteľov. Avšak 82,5 % žiakov doučovanie na vysvetlenie neporozumenému učivu pravidelne nenavštevovalo. **Individuálny prístup** formou cielenej podpory menej úspešným žiakom opätovným vysvetlením učiva v triede potvrdilo 73,5 % riaditeľov, vo väčšej miere pedagógovia (97,4 %). Učitelia diferencovali úlohy a aktivity tak, aby aj menej úspešní žiaci vedeli uspieť (88,2 %), pripravovali žiakom na vyučovanie pracovné listy podľa ich individuálnych učebných potrieb (71,2 %) a prispôbovali obsah učiva ich individuálnym potrebám (75 %), čo bolo v rozpore s tvrdeniami žiakov, uvedenú skutočnosť potvrdilo len 35,1 % opýtaných. Vyjadrenie pedagógov nebolo v plnej miere potvrdené ani zisteniami z hospitácií, z ktorých vyplynulo, že poskytovanie individuálnej intervencie žiakom bolo pozorované na 57,3% hospitovaných hodín teoretického všeobecného, 54,5 % teoretického odborného vzdelávania a 69,3 % praktickej prípravy. Viac ako polovica riaditeľov škôl a PZ sa usilovala o cielavedomé **podporovanie motivujúcich sociálnych vzťahov** v triede, čo potvrdila i väčšina žiakov, ktorí sa cítili byť súčasťou kolektívu. Takmer tri štvrtiny menej úspešných žiakov sa domnievali, že ich učitelia predmetov, v ktorých dosahujú nepostačujúce výsledky, povzbudzujú a chvália, keď splnia úlohu, nehodnotia ich zlou známku, ale vysvetlia im, kde robia chyby a čo je potrebné zlepšiť. Za dôležitú súčasť podporných opatrení považovalo 84,2 % riaditeľov škôl **komunikáciu so zákonnými zástupcami žiakov**. Podľa troch štvrtín PZ iniciovali stretnutia s rodičmi žiakov aj mimo rodičovských združení. Viac ako dve tretiny žiakov však uviedlo, že učitelia sa stretávali so zákonnými zástupcami len na rodičovských združeníach alebo vtedy, keď im hrozilo prepadnutie. Väčšina výchovných poradcov potvrdila uplatňovanie individuálnej intervencie formou doučovania (59 %) a spolupráce odborných zamestnancov školy s triednym učiteľom, zákonným zástupcom a žiakom.

RŠ v rozhovoroch konštatovali, že pri podpore MÚŽ boli najviac účinné

- ✓ individuálne rozhovory so žiakmi a komunikácia s ich zákonnými zástupcami,
- ✓ monitorovanie žiakov (dochádzka, prospech, správanie),
- ✓ individuálny prístup učiteľov k žiakom, ktorých výsledky nie sú dostačujúce,
- ✓ spolupráca s triednym učiteľom a inkluzívnym tímom (v školách, kde bol zriadený).

V 1 škole³⁸ mali MÚŽ k dispozícii i výukové programy pre domáce štúdium, ale o takúto formu podpory neprejavili záujem. Riaditelia škôl tiež uviedli, že v minulom školskom roku absolvovalo 5 PZ vzdelávanie v oblasti prevencie školského neúspechu žiakov a v rámci ďalšieho vzdelávania naplánovali 58 PZ absolvovanie uvedeného vzdelávacieho programu.

Školy, s výnimkou ³⁹, vytvorili **podporné prostredie pre vzdelávanie žiakov so ŠVVP**. V 3 školách⁴⁰ deklarované úpravy vzdelávania žiakov so ZZ neboli v sledovanom výchovno-vzdelávacom procese potvrdené, počas realizovaných hospitácií bolo ich uplatňovanie pozorované ojedinele, čo **znižovalo** vytváranie podmienok pre inkluzívne vzdelávanie každého žiaka.

Klímu školy považovali PZ škôl za otvorenú, priaznivú. Väčšina škôl vytvárala podnetné a motivujúce prostredie, ale časť žiakov nepocítovala vo vzťahu k svojim pedagógom atmosféru vzájomného rešpektu, dôvery a psychického bezpečia. Klímu školy oslaboval i výskyt šikanovania, ktorý nebol zo strany škôl

³⁸ Obchodná akadémia, Jesenského 259/6, Považská Bystrica

³⁹ Súkromná stredná odborná škola ANIMUS, Levická cesta 40, Nitra; Súkromná stredná odborná škola, Magán Szakközépiszkola, Hlavné námestie 35, Bátorove Kosihy; Súkromná stredná odborná škola, Dom od. A. Bernoláka 51 blok B, Žilina

⁴⁰ Stredná odborná škola informačných technológií, Tajovského 30, Banská Bystrica; Súkromná stredná odborná škola, Kopaničná 237, Hliník nad Hronom; Stredná priemyselná škola strojnícka, Komenského 2, Košice

riešený. Školy mali vypracovaný systém podporných opatrení pre menej úspešných žiakov, nedokázali však žiakov motivovať k jeho využívaniu, čo sa negatívne prejavilo na ich školskej úspešnosti (**Tabuľka 13**).

Klíma a kultúra školy boli na priemernej úrovni (62,9 %) (Graf 15).

Tabuľka 13 Hlavné zistenia v oblasti klímy a kultúry školy

Oblasti vyžadujúce zlepšenie v klíme a kultúre školy	Positívne zistenia z posudzovania klímy a kultúry školy
<ul style="list-style-type: none"> • podporujúce prostredie škôl vo vzťahu k žiakom • záujem PZ o problémy žiakov • poskytovanie dostatočnej podpory menej úspešným žiakom • využívanie poskytovanej pomoci žiakmi • monitoring šikanovania 	<ul style="list-style-type: none"> • priaznivo posudzovaná klíma školy ovplyvnená najmä sociálnou blízkosťou PZ a nižšou mierou ich frustrácie • ponuka mobilít, vzdelávacích programov, záujmových útvarov, mimoškolských aktivít, účasť žiakov na súťažiach a predmetových olympiádach

2.2.5 Služby školy

Poradenské služby škôl poskytované žiakom, zákonným zástupcom i pedagógom sa realizovali prostredníctvom výchovných poradcov (VP), kariérových poradcov (KP) a školských koordinátorov vo výchove a vzdelávaní.

Väčšina **výchovných poradcov** zároveň plnila funkciu kariérových poradcov (KP), čo do istej miery znižovalo kvalitu poskytovaného poradenstva. Výchovní poradcovia mali vypracovaný plán práce pre aktuálny školský rok a vytvorené vhodné podmienky na svoju činnosť. Riešili najmä osobnostné, vzdelávacie a sociálne potreby žiakov a súčasne potvrdili, že od pandemického obdobia zaznamenali väčšiu potrebu podpory a výchovných intervencií žiakom. Z dotazníka zadaného 1 083 žiakom 2. a 3. ročníka ŠO a UO vyplynulo, že 75 % žiakov vedelo, kto zastáva funkciu výchovného poradcu. Jeho služby pri riešení osobných alebo školských problémov využilo 16,2 % žiakov. V dotazníku zadanom členom ŠkP 54,5 % respondentov uviedlo, že sa spolu s VP zúčastnili na riešení výchovných problémov žiakov a 76,8% odpovedalo, že spolupracovali pri formovaní ústretových vzájomných vzťahov v triednych kolektívoch. Túto skutočnosť však 70,8 % respondentov v dotazníku pre žiakov nepotvrdilo. Väčšina výchovných poradcov v rozhovoroch potvrdila riešenie problému **záškoláctva**. Jeho hlavné príčiny 40,9 % VP videlo najmä v problémovom rodinnom zázemí alebo vo vplyve vonkajšieho prostredia (zlá partia, nezáujem o štúdium a slabá motivácia, brigáda žiakov a opakované ospravedlňovanie od rodičov). V oblasti **kariérového poradenstva** školy poskytovali žiakom a rodičom komplexné informácie o možnostiach ďalšieho štúdia (veľtrh Gaudeamus). Pozornosť venovali zlepšeniu profesijnej orientácie žiakov na trhu práce, organizovali informačné workshopy o novinkách na trhu práce (veľtrh Profesia) a možnostiach profesijného smerovania žiakov. V spolupráci s úradom práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) realizovali prednášky týkajúce sa problémov zamestnanosti. Žiakov končiacich ročníkov usmerňovali pri podávaní prihlášok na vysoké školy. V 1 škole funkciu KP plnila špeciálna pedagogička.

Činnosť **školských koordinátorov vo výchove** a vzdelávaní spočívala predovšetkým v organizovaní aktivít na podporu primárnej prevencie sociálno-patologických javov (šikanovanie, kyberšikanovanie, agresivita, obchodovanie s ľuďmi, sexuálni predátori na internete) a drogových závislostí, vrátane prevencie kriminality u mladistvých. V rámci wellbeingu žiakov sa zameriavali na rozvoj komunikačných zručností, medziľudských vzťahov, pozitívnej hodnotovej orientácie, žiaci sa zapájali do prosociálnych aktivít. V polovici sledovaných subjektov realizovali v spolupráci s triednymi učiteľmi pravidelný monitoring zameraný na prevenciu a odhaľovanie negatívnych javov v správaní sa žiakov a príznakov šikanovania. Napriek tomu v dotazníku iba 33,8 % žiakov vedelo, kto vykonáva funkciu školského koordinátora.

V 6 školách⁴¹ boli zriadené **podporné inkluzívne tímy**, ktoré venovali pozornosť najmä žiakom so ŠVVP, ale ich úlohou bolo aj skvalitnenie vzdelávania ostatných žiakov školy. Školského psychológa zamestnávalo 8 škôl. Špeciálneho pedagóga aktuálne školy nezamestnávali, v prípade potreby využívali externé služby OZ poradenských zariadení.

Rezervy v zavedenom systéme poskytovaní poradenstva a prevencie pre žiakov, PZ a zákonných zástupcov pri prekonávaní bariér vo výchove a vzdelávaní v kontrolovaných subjektoch spočívali najmä v nedostatočnej informovanosti žiakov o kompetenciách a činnosti výchovných poradcov a koordinátorov vo výchove a vzdelávaní. Nastavenému systému poradenstva a prevencie chýbal i ucelený a koordinovaný postup pri poskytovaní poradenstva aktérom vzdelávania pri prekonávaní bariér vo výchove a vzdelávaní.

Služby školy boli na priemernej úrovni (57,8 %; Graf 15).

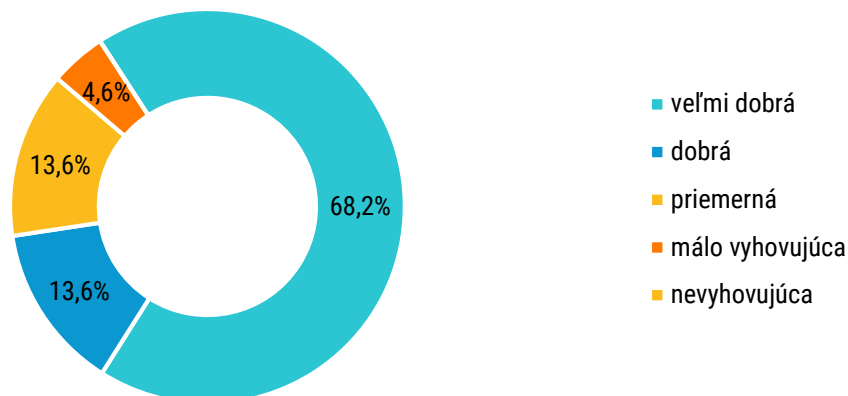
Tabuľka 14 Hlavné zistenia v oblasti služby školy

Oblasti vyžadujúce zlepšenie v službách školy	Positívne zistenia z posudzovania služieb školy
<ul style="list-style-type: none"> zaistenie účinného systému poradenstva a prevencie všetkým aktérom vzdelávania 	<ul style="list-style-type: none"> podporovanie záujmov žiakov v oblasti ich osobnostného a profesijného rozvoja

2.3 PODMIENKY VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Sledované subjekty dosiahli najlepšie hodnotenie v oblasti podmienok výchovy a vzdelávania. Veľmi dobrá úroveň bola preukázaná v 15 školách, dobrá úroveň v 3 školách, v 3 školách boli na priemernej úrovni a v 1 škole⁴² na málo vyhovujúcej úrovni (**Graf 22**).

Graf 22 Podmienky výchovy a vzdelávania – percentuálny podiel škôl v jednotlivých úrovniach

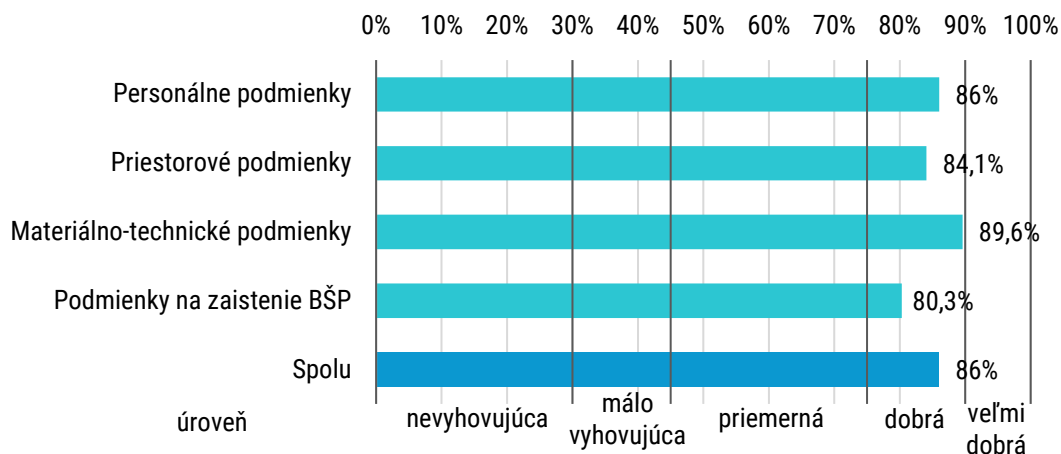
Celkovo boli podmienky výchovy a vzdelávania zabezpečené na dobrej úrovni (86 %).

Personálne podmienky školy zabezpečili na dobrej úrovni (86 %), avšak oslabovala ich nižšia miera odbornosti vyučovania najmä v UO a nesplnenie kvalifikačných predpokladov a požiadaviek na výkon riadiacej funkcie. Vo väčšine škôl materiálno-technické a priestorové podmienky umožňovali kontrolovaným subjektom naplňovať edukačné ciele stanovené ŠKVP a profil absolventa a boli zabezpečené na dobrej úrovni (89,6 %). Najslabšie hodnotenou oblasťou bolo zabezpečenie bezpečnosti a ochrany zdravia (80,3 %), ktorú znižovalo nedodržanie organizácie vyučovania a neustanovenie ŠP.

⁴¹ Súkromná škola umeleckého priemyslu, Háľkova 2968/22, Žilina; Stredná odborná škola informačných technológií, Tajovského 30, Banská Bystrica; Obchodná akadémia, Dudova 4, Bratislava; Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu, Na pántoch 9, Bratislava; Súkromná stredná odborná škola HOST, Pionierska 15, Bratislava; Súkromná stredná športová škola, Sídlisko SNP 6, Trenčianske Teplice

⁴² Súkromná stredná odborná škola, Magán Szakközépiskola, Hlavné námestie 35, Bátorove Kosihy

Graf 23 Úroveň jednotlivých oblastí podmienok výchovy a vzdelávania v sledovaných SOŠ

2.3.1 Personálne podmienky

V oblasti personálnych podmienok v školách ŠŠI kontrolovala splnenie kvalifikačných predpokladov a požiadaviek na výkon riadiacej funkcie. V 3 školách⁴³ riaditelia aj zástupcovia škôl a v 2 školách⁴⁴ riaditelia školy nespĺňali podmienky získania profesijných kompetencií na výkon činnosti vedúceho PZ neabsolvovaním funkčného vzdelávania. V 1 škole⁴⁵ zástupkyňa RŠ nespĺňala kvalifikačné predpoklady neabsolvovaním študijného programu zameraného na pracovnú činnosť PZ strednej školy. V ďalšej škole⁴⁶ riaditeľka školy bola opakovane poverovaná funkciou bez vypísania výberového konania (podľa záznamu o revidovaní ŠKVP od 09. 12. 2019 a opakovane od 09. 06. 2021).

Odbornosť vyučovania bola najoptimálnejšie zabezpečená v predmetoch **všeobecného vzdelávania** a celkovo dosiahla 86,2 %. Výnimku tvorili predmety občianska náuka, biológia, geografia a INF, kde bola odbornosť vyučovania nižšia ako 70 %.

Celková odbornosť vyučovania **teoretických odborných predmetov** bola zabezpečená na 78,5 %. Avšak v 8 ŠO a 7 UO bola odbornosť predmetov teoretického odborného vzdelávania nižšia (s výnimkou ŠO 3920M polytechnika). Najnižšiu odbornosť v teoretickom odbornom vzdelávaní preukazovali v ŠO 2682 K mechanik počítačových sietí (25,7 %) a nulovú odbornosť v UO 6489 H hostinský, hostinská (Tabuľka 15).

Odbornosť vyučovania predmetov **praktickej prípravy** dosiahla 83,9 %. Nižšiu odbornosť školy dosahovali v 6 ŠO a v 5 UO, pričom v 2 UO bola odbornosť praktického vzdelávania nulová (3678 H inštalatér; UO 6489 H hostinský, hostinská) (Tabuľka 15).

Na nezabezpečenie celkovej odbornosti vyučovania (nižšia ako 70 %) v 4 SOŠ⁴⁷ boli upozornení zriaďovatelia.

Tabuľka 15 Odbornosť vyučovania predmetov teoretického a praktického vzdelávania

kód odboru	Študijný/učebný odbor	teoretické vzdelávanie	praktické vzdelávanie
2414 L 01	strojárstvo-výroba, montáž a oprava prístrojov, strojov a zariadení	65,63%	46,15%
6341 M	škola podnikania	54,95%	47,73%
2682 K	mechanik počítačových sietí	25,64%	76,12%

⁴³ Súkromná stredná odborná škola, Kopaničná 237, Hliník nad Hronom; Súkromná hotelová akadémia, M. R. Štefánika 148/27, Považská Bystrica; Súkromná obchodná akadémia, M. R. Štefánika 148/27, Považská Bystrica;

⁴⁴ Súkromná stredná odborná škola, Dom od. A. Bernoláka 51 blok B, Žilina; Súkromná stredná odborná škola HOST, Pionierska 15, Bratislava

⁴⁵ Súkromná stredná odborná škola HOST, Pionierska 15, Bratislava

⁴⁶ Súkromná stredná odborná škola, Magán Szakközépiszkola, Hlavné námestie 35, Bátorove Kosihy

⁴⁷ Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu, Na pántoch 9, Bratislava; Súkromná stredná odborná škola, Magán Szakközépiszkola, Hlavné námestie 35, Bátorove Kosihy; Súkromná stredná odborná škola, Dom od. A. Bernoláka 51 blok B, Žilina; Súkromná stredná odborná škola, Kopaničná 237/9, Hliník nad Hronom

3776 K 01	mechanik lietadiel - mechanika	48,15%	81,25%
6323 K	hotelová akadémia	59,66%	79,25%
6421 L	spoločné stravovanie	64,00%	87,50%
6426 L	vlasová kozmetika	44,44%	100,00%
3920 M	polytechnika	87,50%	62,50%
6336 M 00	informačné technológie a informačné služby v cestovnom ruchu	71,74%	69,05%
6444 H	čaušník, servírka	63,55%	89,01%
6445 H	kuchár	64,04%	100,00%
2487 H 01	autoopravár-mechanik	28,74%	32,50%
2964 H	cukrár	62,24%	46,55%
3678 H	inštalatér	34,09%	0,00%
6456 H	kaderník	42,70%	41,99%
6489 H	hostinský, hostinská	0,00%	0,00%

Personálne podmienky boli na dobrej úrovni (86 %).

2.3.2 Priestorové podmienky

Vo väčšine škôl (90,1%) vytvorené priestorové podmienky na vyučovanie **všeobecnovzdelávacích predmetov** umožňovali realizovať ŠKVP v jednotlivých odboroch. Priestorové podmienky pre **odborné teoretické vzdelávanie** v odboroch so schváleným normatívom boli zaistené v súlade s požiadavkami príslušných normatívov. Nedostatky sa vyskytli v 2 SOŠ. V jednej⁴⁸ z nich pre ŠO 7237 *informačné systémy a služby* nebola zriadená knižnica, v ďalšej⁴⁹ budovali jazykovú učebňu a odborné učebne v študijnom odbore 7471 *M športový marketing*, čo však nemalo vplyv na plnenie požiadaviek na profil absolventa.

V škole⁵⁰ v UO 2487H 01 *autoopravár – mechanik* nebolo zriadené laboratórium elektrotechniky a elektroniky, **uvedený nedostatok neumožňoval plniť požiadavky na profil absolventa.**

Povinné priestory pre **praktickú prípravu** v ŠO a UO zodpovedali schváleným normatívom okrem 1 školy⁵¹, kde absencia odborných učební pre žiakov v ŠO 2414 L *strojárstvo – výroba , montáž a oprava prístrojov, strojov* a zariadení **neumožňovala plniť požiadavky na profil absolventa.**

Vnútorne a vonkajšie priestory sa v školách využívali podľa vypracovaných rozvrhov a prevádzkových poriadkov. V čase mimo vyučovania žiaci využívali priestory škôl na realizáciu kružkovej, ale i odbornotechnickej činnosti a organizáciu žiackych kultúrno-spoločenských aktivít. **Bezbariérové prostredie** upravené s ohľadom na žiakov so ZZ mali vytvorené iba 3 školy⁵².

Priestorové podmienky boli na dobrej úrovni (84,1 %).

2.3.3 Materiálno-technické podmienky

Väčšina škôl (86,4%) disponovala materiálno-technickým vybavením pre **všeobecné vzdelávanie**, ktoré umožňovalo realizovať ŠKVP vo všetkých kontrolovaných odboroch. V 1 škole⁵³ neplnenie materiálno-technického zabezpečenia negatívne ovplyvňovalo realizáciu ŠKVP v ŠO 6421 L *spoločné stravovanie* a v UO 6444 *čaušník, servírka; 6445 H kuchár*. ŠŠI kontrolou zistila, že hardvérová konfigurácia počítačov v učebni informatiky neumožňovala efektívnu prácu s nainštalovaným softvérom, viac ako polovica (9 z 15) počítačov v učebni IKT nebola funkčná, aplikácie sa nedali spúšťať v reálnom čase a pri práci žiakov

⁴⁸ Súkromná stredná odborná škola podnikania, Hollého 1380, Senica

⁴⁹ Súkromná stredná športová škola, SNP 6, Trenčianske Teplice

⁵⁰ Súkromná stredná odborná škola, Kopaničná 237, Hliník nad Hronom

⁵¹ Súkromná stredná odborná škola, Magán Szakközépiskola, Hlavné námestie 35, Bátorove Kosihy

⁵² Súkromná stredná odborná škola HOST, Pionierska 15, Bratislava; Súkromná stredná odborná škola podnikania, Nám. Mládeže 587/17, Zvolen; Obchodná akadémia, Jesenského 259/6, Považská Bystrica

⁵³ Súkromná stredná odborná škola, Dom od. A. Bernoláka 51 blok B, Žilina

a pedagógov s aplikáciami na internete dochádzalo k prerušovaniu internetového pripojenia, čo negatívne ovplyvňovalo výchovno-vzdelávací proces.

Materiálno-technické zabezpečenie v **teoretickom odbornom vzdelávaní** bolo v súlade s príslušnými normatívmi a umožňovalo plniť požiadavky na profil absolventa v kontrolovaných študijných odboroch. Materiálno-technické zabezpečenie **praktickej prípravy** umožnilo realizovať vzdelávacie štandardy a profil absolventa uvedený v ŠkVP v kontrolovaných ŠO a UO. V 1 škole⁵⁴ sa z dôvodu nedostatočného MTZ praktická príprava vykonávala individuálnou formou na základe zmluvy u zamestnávateľov, čo síce vytvorilo predpoklady na získanie zručností v reálnych podmienkach, ale **neumožňovalo plnenie profilu absolventa** získaním potrebných zručností vzhľadom na úzku špecializáciu zmluvných pracovísk.

Školy boli primerane vybavené **učebnicami** a učebnými textami schválenými MŠVVaŠ SR pre všeobecnovzdelávacie predmety i časť odborných predmetov. Z dôvodu neaktuálnosti alebo nedostupnosti niektorých učebníc pre technické i netechnické odborné predmety učitelia využívali i vlastné učebné texty, ktoré mali k dispozícii aj žiaci. Zabezpečenie škôl funkčnou digitálnou technikou a výkonné pripojenie na internet pozitívne ovplyvnili obsah vzdelávania. Školy vzdelávajúce žiakov so ŠVVP zabezpečili na základe odporúčaní poradenských zariadení dostatok potrebných kompenzačných pomôcok.

Základné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie stanovené príslušnými normatívmi nebolo dodržané v 5 (22,7 %) SOŠ v 15 vyučovaných odboroch (33,3 %). V 2 SOŠ celkom v 7 (15,6 %) z kontrolovaných odborov (ŠO – hotelová akadémia, strojárstvo, spoločné stravovanie, vlasová kozmetika; učebné odbory – kaderník, hostinský, hostinská, autoopravár – mechanik) nedostatky v dodržiavaní príslušných normatívov materiálno-technického a priestorového zabezpečenia **neumožňovali plnenie požiadaviek na profil absolventa**.

Materiálno-technické podmienky boli na dobrej úrovni (89,6 %).

2.2.3 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia

V priebehu školského roka 2021/2022 žiaci ŠO a UO sledovaných škôl vymeškali spoločne **568 274** hodín. Priemerný počet vymeškaných **ospravedlnených** hodín na žiaka v predchádzajúcom školskom roku bol 136,6 hodín (v ŠO 133,4; v UO 164,9 hodín). Výrazný rozdiel sa prejavil medzi žiakmi ŠO a UO v počte vymeškaných **neospravedlnených** hodín. V ŠO bol priemer na žiaka 3,7 hodiny, avšak v UO až 34,7 hodín. Údaje o neospravedlnenej absencii sa líšili v počte žiakov, ktorí vymeškali v mesiaci viac ako 15 hodín. V ŠO to bolo 71 žiakov, čo predstavuje **2 %** z celkového počtu žiakov v ŠO a v UO 74 žiakov, čo predstavuje **18 %** z celkového počtu žiakov v UO. Súčasne 2 SOŠ⁵⁵ zaslali oznámenia príslušnému orgánu štátnej správy a obci o žiakoch, ktorí neospravedlnene vymeškali viac ako 15 vyučovacích hodín v mesiaci (**Tabuľka 16**). I napriek vysokej absencii žiakov nepovažovali žiaci menej úspešní vo vzdelávaní za dôvod svojho vzdelávacieho neúspechu dochádzku do školy⁵⁶.

Na elimináciu záškoláctva školy prijali podľa vyjadrení výchovných poradcov viaceré opatrenia týkajúce sa:

- ✓ zavedenia a sledovania elektronického systému dochádzky (45,5%)
- ✓ pravidelného informovania zákonného zástupcu o dochádzke žiaka (63,6%)
- ✓ sledovania rannej dochádzky žiakov (36,4%)
- ✓ nastavenia pravidiel v školskom poriadku, týkajúce sa neskorých príchodov a počtu neospravedlnených hodín (72,7%)

⁵⁴ Súkromná stredná odborná škola, Magán Szakközépiskola, Hlavné námestie 35, Bátorove Kosihy

⁵⁵ Súkromná stredná odborná škola podnikania, Nám. Mládeže 587/17, Zvolen; Súkromná stredná odborná škola, Kopaničná 237/9, Hliník nad Hronom

⁵⁶ Výsledky zistení z rozhovorov s 22 menej úspešnými žiakmi

Tabuľka 16 Prehľad o celkovej dochádzke žiakov školskom roku 2021/2022

PREHĽAD O DOCHÁDZKE ZA CELÝ ŠKOLSKÝ ROK 2021/2022		ŠO	2-ročné UO	3-ročné UO	SPOLU
Celkový počet vymeškaných hodín		486 847	2 615	78 812	568 274
z toho	počet neospravedlnených vymeškaných hodín	13 013	195	13 943	27 151
	priemerný počet neospravedlnených hodín na žiaka	Ø 3,7	Ø 10,8	Ø 35,7	Ø 3,6
	priemerný počet vymeškaných hodín na žiaka	137	145,3	202,1	143,5
Počet žiakov, ktorí neospravedlnene vymeškali viac ako 15 vyučovacích hodín/mesiac		71	1	73	145

Zníženú známku zo správania v školskom roku 2021/2022 malo 209 žiakov, z nich 56,5 % malo zníženú známku zo správania o 2 a viac stupňov. Riaditelia škôl celkovo udelili 534 pochvál a 337 pokarhaní. Vylúčených zo štúdia bolo 10 žiakov. Z prehľadu uplatnených výchovných opatrení vyplýva, že žiaci sa voči pravidlám školského poriadku dopúšťali takých previnení, v dôsledku ktorých bolo potrebné uplatniť inštitút podmieneného vylúčenia zo štúdia a vylúčenia zo štúdia (**Tabuľka 17**).

Tabuľka 17 Prehľad o hodnotení správania žiakov v školskom roku 2021/2022

PREHĽAD O HODNOTENÍ SPRÁVANIA ZA ŠKOLSKÝ ROK 2021/2022		ŠO	2-ročné UO	3-ročné UO	SPOLU
Počet žiakov, ktorí mali zníženú známku zo správania		140	6	63	209
z nich	zníženú známku zo správania o 1 stupeň	78	2	23	103
	zníženú známku zo správania o 2 a viac stupňov	74	4	40	118
Počet žiakov, ktorým bola udelená pochvala		488	1	45	534
Počet žiakov, ktorým bolo udelené pokarhanie		257	6	74	337
Počet žiakov vylúčených zo štúdia		4	2	4	10
Počet žiakov podmiennečne vylúčených zo štúdia		29	0	9	38

Školské poriadky (ŠP) upravovali základné pravidlá vnútorného režimu škôl, boli prerokované s orgánmi školskej samosprávy a v pedagogických radách (s výnimkou 4⁵⁷ škôl). Dokumenty definovali práva a povinnosti žiakov a ich zákonných zástupcov, vymedzovali vzťahy medzi žiakmi a PZ, pravidlá udeľovania výchovných opatrení, spôsoby klasifikácie a hodnotenia žiakov. Upravovali podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia detí a ich ochrany pred sociálno-patologickými javmi, diskrimináciou, násilím a šikanovaním, s výnimkou 1 školy⁵⁸, kde ich rozpracovanie absentovalo. Školské poriadky boli dostupné na verejne prístupných miestach a žiaci boli s nimi oboznámení, čo v dotazníku pre žiakov⁵⁹ potvrdilo 77 % respondentov, ktorí sa vyjadrili, že s učiteľmi diskutujú o pravidlách správania stanovených v školskom poriadku. Avšak meniť niektoré pravidlá správania tretina nemala možnosť a takmer polovica sa nevedela vyjadriť.

⁵⁷ Súkromná stredná odborná škola, Kopaničná 237, Hliník nad Hronom; Stredná priemyselná škola strojnícka, Komenského 2, Košice; Súkromná stredná odborná škola ANIMUS, Levická cesta 40, Nitra; Súkromná stredná odborná škola, Dom od. A. Bernoláka 51 blok B, Žilina

⁵⁸ Stredná priemyselná škola strojnícka, Komenského 2, Košice

⁵⁹ Dotazník bezpečnosť školského prostredia zadaný 1 083 žiakom 2. a 3. ročníkov

Činnosť **školského parlamentu (ŠkP)** sa okrem 5 škôl⁶⁰, kde nebol ustanovený, realizovala v súlade s vypracovaným štatútom pod vedením koordinátorov. V dotazníku, ktorý bol administrovaný 112 členom ŠkP 97,3 % respondentov uviedlo, že mali možnosť prispieť námetmi do plánu práce školy aj podnetmi na zlepšenie práce školy a zároveň 76,8 % členov ŠkP potvrdilo, že ich pripomienky a návrhy boli zapracované do obsahu ŠP.

Pri organizovaní teoretického (všeobecného a odborného) vyučovania i praktickej prípravy kontrolované školy (81,8 %) rešpektovali fyziologické, psychické a hygienické potreby žiakov, dodržiavali počty vyučovaných hodín v jednom dni, dĺžku a organizáciu prestávok, začiatok a koniec vyučovania. Nedostatky sa vyskytli v 4 školách, týkali sa nedodržania dĺžky prestávok a vyučovacích hodín⁶¹, spájania 2 skupín žiakov pri vyučovaní rôznych predmetov⁶², spájania skupín žiakov rôznych ročníkov pod vedením 1 MOV⁶³.

Bezpečnosť a ochrana zdravia žiakov pri organizovaní aktivít mimo priestorov školy bola v 77,3 % škôl zabezpečená. V 5 školách exkurzie a mimoškolské aktivity školy organizovali bez informovaného súhlasu a dohody so zákonným zástupcom neploletého žiaka, v 1 škole bola nedostatočne vypracovaná dokumentácia k organizačnému zabezpečeniu kurzu ochrany života a zdravia.

Podmienky výchovy a vzdelávania boli na dobrej úrovni (86 %; Graf 23).

Tabuľka 18 Hlavné zistenia v oblasti podmienky výchovy a vzdelávania

Oblasti vyžadujúce zlepšenie v podmienkach výchovy a vzdelávania

- plnenie kvalifikačných predpokladov a požiadaviek na výkon riadiacej funkcie
- dodržanie organizácie teoretického (všeobecného a odborného) vyučovania a praktickej prípravy rešpektovaním dĺžky prestávok a vyučovacích hodín
- ustanovenie školského parlamentu

3 OPATRENIA NA ZISTENIE ODSTRÁNENÝCH NEDOSTATKOV

Podľa závažnosti zistených nedostatkov a porušení všeobecne záväzných právnych a rezortných predpisov uplatnila Štátna školská inšpekcia voči vedúcim pedagogickým zamestnancom kontrolovaných subjektov odporúčania, uložila opatrenia a uložila povinnosť prijať konkrétne opatrenia na ich odstránenie. Na závažné skutočnosti zistené pri výkone inšpekčnej činnosti Štátna školská inšpekcia upozornila **zriaďovateľov 6 škôl**.

Upozornenia sa týkali:

- viacnásobného opakovaného poverenia funkciou riaditeľky školy⁶⁴ bez vypísania výberového konania (podľa záznamu o revidovaní ŠkVP od 09. 12. 2019 a opakovane od 09. 06. 2021);
- nesúladu názvu školy⁶⁵ v zriaďovacej listine s názvom školy uvedeným v Sieti škôl a školských zariadení SR; nesúladu ŠkVP pre ŠO 6317 M obchodná akadémia so ŠVP pre skupinu odborov 63, 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I,II;
- v škole⁶⁶ nesúladu ŠkVP pre ŠO 6317 M obchodná akadémia a ŠO 6317 M 74 obchodná akadémia – bilingválne štúdium so ŠVP pre skupinu odborov 63, 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I,II;

⁶⁰ Súkromná stredná odborná škola, Kopaničná 237, Hliník nad Hronom; Súkromná stredná odborná škola PAMIKO, Kukučínova 23, Košice; Súkromná stredná odborná škola ANIMUS, Levická cesta 40, Nitra; Súkromná stredná odborná škola, Magán Szakközépiskola, Hlavné námestie 35, Bátorove Kosihy; Súkromná stredná odborná škola Gos-Sk, Ferka Urbánka 19, Trnava

⁶¹ Súkromná stredná odborná škola, Magán Szakközépiskola, Hlavné námestie 35, Bátorove Kosihy

⁶² Súkromná škola umeleckého priemyslu, Háľkova 2968/22, Žilina; Súkromná stredná odborná škola, Saleziánska 18, Žilina

⁶³ Súkromná stredná odborná škola, Dom od. A. Bernoláka 51 blok B, Žilina

⁶⁴ Súkromná stredná odborná škola, Magán Szakközépiskola, Hlavné námestie 35, Bátorove Kosihy

⁶⁵ Súkromná obchodná akadémia, Námestie Matice slovenskej 23, Žiar nad Hronom

⁶⁶ Obchodná akadémia, Dudova 4, Bratislava

- v škole⁶⁷ nezabezpečenia odbornosti vyučovania (*nižšia ako 70 %*) v UO 2964 H cukrár; nesúladu ŠKVP pre ŠO 6323 K hotelová akadémia so ŠVP pre skupinu odborov 63, 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I,II;
- v škole⁶⁸ nezabezpečenia odbornosti vyučovania (*nižšia ako 70 %*) v ŠO 2414 L 01 strojárstvo – výroba a oprava prístrojov, strojov a zariadení; v ŠO 6323 K hotelová akadémia; v UO 2487 H 01 autoopravár - mechanik; v UO 6456 H kaderník; v UO 6489 hostinský, hostinská; neplnenia normatífov materiálno-technického a priestorového zabezpečenia v ŠO 6323 K hotelová akadémia; 2414 L strojárstvo; 6421 L spoločné stravovanie; 6426 L vlasová kozmetika a v UO 2487 H 01 autoopravár – mechanik; 6456 H kaderník; 6489 H hostinský, hostinská;
- v škole⁶⁹ nezabezpečenia odbornosti vyučovania (*nižšia ako 70 %*) v ŠO 6421 L spoločné stravovanie; nesúladu ŠKVP pre UO 6444 H čašník, servírka; pre UO 6445 H kuchár a pre ŠO 6421 L spoločné stravovanie so ŠVP pre skupinu ŠO 63, 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I,II;
- v škole⁷⁰ nezabezpečenia odbornosti vyučovania (*nižšia ako 70 %*) v UO 2478 H 01 autoopravár – mechanik; v UO 3678 H inštalatér.

Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu SR bolo zaslané oznámenie z dôvodu nezabezpečenia adekvátnej odbornosti vyučovania v 4 SOŠ⁷¹ (*nižšia ako 70 %*) a z dôvodu nesúladu ŠKVP so ŠVP v 4 školách⁷².

4 ODPORÚČANIA

4.1 ODPORÚČANIA NA ÚROVNI ŠKÔL

- hospitačnú činnosť zamerať na sledovanie rozvíjania vyšších kognitívnych procesov, hodnotiacich a sebahodnotiacich zručností žiakov a zaraďovanie inovatívnych metód a foriem vyučovania do vzdelávacieho procesu;
- pravidelne monitorovať a vyhodnocovať výchovno-vzdelávacie výsledky žiakov, odhaľovať žiakov menej úspešných vo vzdelávaní a poskytovať im dostatočnú a efektívnu podporu, aby každý žiak mohol zažiť úspech;
- rozvíjať v predmetoch praktickej prípravy technické tvorivé myslenie žiakov UO vytváraním príležitostí samostatne navrhovať pracovné postupy a riešenia úloh ;
- uplatňovať princípy inkluzívneho vzdelávania, aktivizujúcich, participatívnych metód a foriem práce;
- monitorovať dochádzku žiakov a nastaviť účinné opatrenia na zabránenie záškoláctva;
- systematicky monitorovať a odhaľovať negatívne javy v správaní žiakov, segregáciu, diskrimináciu alebo násilie; vyhodnocovať zistenia a na základe nich prijímať opatrenia zamerané na prevenciu;
- podporovať účasť pedagogických a odborných zamestnancov na externom vzdelávaní v oblastiach prevencie školského neúspechu žiakov a pravidelne monitorovať a vyhodnocovať dopad získaných profesijných kompetencií PZ na kvalitu edukácie;
- analyzovať výsledky kontrolnej činnosti, prijímať adekvátne opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov, kontrolovať ich plnenie a vyhodnocovať ich účinnosť;
- zabezpečiť vlastný manažérsky a pedagogický rozvoj vedúcich PZ;

⁶⁷ Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu, Na pántoch 9, Bratislava

⁶⁸ Súkromná stredná odborná škola, Magán Szakközépiskola, Hlavné námestie 35, Bátorove Kosihy

⁶⁹ Súkromná stredná odborná škola, Dom od. A. Bernoláka 51 blok B , Žilina

⁷⁰ Súkromná stredná odborná škola, Kopaničná 237/9, Hliník nad Hronom

⁷¹ Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu, Na pántoch 9, Bratislava; Súkromná stredná odborná škola, Magán Szakközépiskola, Hlavné námestie 35, Bátorove Kosihy; Súkromná stredná odborná škola, Dom od. A. Bernoláka 51 blok B , Žilina; Súkromná stredná odborná škola, Kopaničná 237/9, Hliník nad Hronom

⁷² Súkromná obchodná akadémia, Námestie Matice slovenskej 23, Žiar nad Hronom; Obchodná akadémia, Dudova 4, Bratislava; Súkromná stredná odborná škola, Dom od. A. Bernoláka 51 blok B , Žilina; Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu, Na pántoch 9, Bratislava

- zefektívniť systém poradenstva a prevencie, zaistiť vzájomné obsahové prepojenie a kooperáciu všetkých jeho zložiek;
- realizovať systematickú a komplexnú autoevalváciu školy s cieľom skvalitnenia edukačného procesu a zlepšenia jeho výsledkov;
- zabezpečiť priestorové a materiálno-technické vybavenie škôl na vyučovanie odborných predmetov teoretického vyučovania a praktickej prípravy v takom rozsahu, aby umožňovali plnenie podmienok profilu absolventa v príslušnom odbore vzdelávania;
- zabezpečiť odbornosť vyučovania v teoretickom odbornom vzdelávaní i v praktickej príprave.

4.2 ODPORÚČANIA NA ÚROVNI ZRIAĐOVATEĽA

- spolupracovať so školami pri zabezpečovaní povinného materiálno-technického vybavenia potrebného na realizáciu výchovy a vzdelávania v súlade so ŠVP;
- podieľať sa aktívne na budovaní bezbariérového prístupu do škôl a ich vnútorných priestorov.

4.3 ODPORÚČANIA NA ÚROVNI ZAMESTNÁVATEĽA

- v procese praktickej prípravy rozvíjať tvorivé/technické myslenie žiakov zadávaním zložitejších úloh a vytváraním možností na navrhovanie riešení/postupov; vytvárať príležitosti k prezentovaniu výsledkov pracovných činností; k sebahodnoteniu a hodnoteniu učebných výkonov adekvátnou argumentáciou.

4.4 ODPORÚČANIA NA ÚROVNI SYSTÉMU

- zabezpečiť na vyučovanie odborných predmetov učebnice/učebné texty, ktorých obsah zodpovedá aktuálnym trendom vo vzdelávaní.

5 ZOZNAMY

5.1 TABUĽKY

Tabuľka 1 Prehľad o vykonaných komplexných inšpekciách v SOŠ.....	5
Tabuľka 2 Údaje o žiakoch a triedach v študijných a učebných odboroch v dennej forme štúdia	5
Tabuľka 3 Prehľad o počte hospitácií v teoretickom všeobecnom a odbornom vzdelávaní v ŠO a UO	6
Tabuľka 4 Hlavné zistenia z priameho pozorovania vyučovacích hodín	11
Tabuľka 5 Prehľad o počte žiakov a hospitáciách praktickej prípravy	12
Tabuľka 6 Najvýraznejšie rozdiely v úrovni sledovaných kompetencií medzi žiakmi UO a ŠO v teoretickom vzdelávaní a v praktickej príprave	15
Tabuľka 7 Hlavné zistenia z priameho pozorovania vyučovacích hodín	16
Tabuľka 8 Hlavné zistenia v oblasti ŠKVP	19
Tabuľka 9 Hlavné zistenia v oblasti pedagogického riadenia	22
Tabuľka 10 Hlavné zistenia v oblasti vnútorného systému kontroly a hodnotenia	23
Tabuľka 11 Údaje o počte žiakov v ŠO a UO v sledovaných školách v školskom roku 2021/2022.....	25
Tabuľka 12 Prehľad o komisionálnych skúškach – údaje na konci školského roka 2021/2022	26
Tabuľka 13 Hlavné zistenia v oblasti klímy a kultúry školy	28
Tabuľka 14 Hlavné zistenia v oblasti služby školy	29
Tabuľka 15 Odbornosť vyučovania predmetov teoretického vzdelávania a praktickej prípravy	30
Tabuľka 16 Prehľad o celkovej dochádzke žiakov školskom roku 2021/2022	33
Tabuľka 17 Prehľad o hodnotení správania žiakov v školskom roku 2021/2022.....	33
Tabuľka 18 Hlavné zistenia v oblasti podmienky výchovy a vzdelávania	34

5.2 GRAFY

Graf 1 Úroveň riadenia a podmienok výchovno-vzdelávacieho procesu v sledovaných školách	4
Graf 2 Úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu v sledovaných školách	4
Graf 3 Priebeh výchovy a vzdelávania v predmetoch teoretického všeobecného vzdelávania – percentuálny podiel škôl v jednotlivých úrovniach	6
Graf 4 Celková úroveň sledovaných kľúčových kompetencií v kontrolovaných predmetoch všeobecného vzdelávania v študijných a učebných odboroch	7
Graf 5 Priebeh výchovy a vzdelávania v predmetoch teoretického odborného vzdelávania - percentuálny podiel škôl v jednotlivých úrovniach.....	7
Graf 6 Celková úroveň sledovaných kľúčových kompetencií v kontrolovaných predmetoch teoretického odborného vzdelávania v študijných a učebných odboroch	8
Graf 7 Úroveň komunikačných kompetencií v predmetoch všeobecného a odborného teoretického vzdelávania	9
Graf 8 Hodnotenie rozvíjania poznávacích kompetencií v predmetoch všeobecného a odborného teoretického vzdelávania - dimenzií kognitívnych procesov.....	10
Graf 9 Priebeh výchovy a vzdelávania v predmetoch praktickej prípravy – percentuálny podiel škôl v jednotlivých úrovniach	11
Graf 10 Úroveň sledovaných kľúčových kompetencií žiakov netechnických odborov v kontrolovaných predmetoch praktickej prípravy v študijných a učebných odboroch – skupinová forma	12
Graf 11 Úroveň rozvíjania tvorivého myslenia pri riešení zadávaných úloh (netechnické odbory – skupinová forma).....	13
Graf 12 Úroveň sledovaných kľúčových kompetencií žiakov technických odborov v kontrolovaných predmetoch praktickej prípravy v študijných a učebných odboroch – skupinová forma	14
Graf 13 Úroveň rozvíjania tvorivého technického myslenia pri riešení zadávaných úloh (technické odbory – skupinová forma).....	15
Graf 14 Riadenie školy – percentuálny podiel škôl v jednotlivých úrovniach (vrátane hodnotenia ŠkVP)..	16
Graf 15 Riadenie školy	17
Graf 16 Percentuálny pomer výsledkov hodnotenia školských vzdelávacích programov	17
Graf 17 Celková úroveň vypracovania ŠkVP	18
Graf 18 Prehľad obsahového zamerania absolvovaných vzdelávaní PZ v rámci profesijného rozvoja poskytovaného externou formou za ostatné dva roky	20
Graf 19 Vzťahy žiaci - učitelia	23
Graf 20 Bezpečnosť školského prostredia v sledovaných ŠO a UO	24
Graf 21 Percento neprospievajúcich žiakov, ktorým bolo povolené vykonať komisionálne skúšky v ŠO a 3- ročných UO v školskom roku 2021/2022	26
Graf 22 Podmienky výchovy a vzdelávania – percentuálny podiel škôl v jednotlivých úrovniach.....	29
Graf 23 Úroveň jednotlivých oblastí podmienok výchovy a vzdelávania v sledovaných SOSŠ	30